ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ

ೆ೨೦೧೨–೧೩ನೆ ಸಾಲಿನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧ

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ನಿಬಂಧಕಾರರು

ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ವಿ.ಪಿ

ನೊಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: **KVTMKS-00599**

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ (ಹಂಪಿ ಕ.ವಿ.ವಿ)

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ.ಎನ್.ಮಹೇಶ್ವರಿ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು

ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

೨೦೧೨–೧೩

1053

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಹಂಪಿ

೨೦೧೨-೧೩ನೆ ಸಾಲಿನ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿಬಂಧ

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ನಿಬಂಧಕಾರರು

ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ವಿ.ಪಿ

ನೊಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: **KVTMKS-00599**

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ (ಹಂಪಿ ಕ.ವಿ.ವಿ)

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಡಾ.ಎನ್.ಮಹೇಶ್ವರಿ

ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು

ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

೨೦೧೨-೧೩

ದೃಢೀಕರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ

೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ: **KVTMKS-00599**ರ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ **ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ವಿ.ಪಿ.** ಅವರು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ **"ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ"** ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪದವಿಗಾಗಿ ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಡಿಪ್ಲೊಮೊ ಅಥವಾ ತತ್ಸಮಾನ ಪದವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಮೈಸೂರು
ದಿನಾಂಕ: ೨೨/೦೭/೨೦೧೩

(ಡಾ.ಎನ್.ಮಹೇಶ್ವರಿ)
ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು
ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಘೋಷಣಾ ಪತ್ರ

"ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ" ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಈ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್. ಪದವಿಯ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆ: **KVTMKS-00599** ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದ ನಾನು ೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ **ಡಾ.ಎನ್.ಮಹೇಶ್ವರಿ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಾಮರಾಜನಗರ** ಇವರ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಪದವಿ, ಡಿಪ್ಲೊಮೊ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ಥಳ : ಮೈಸೂರು

ದಿನಾಂಕ: ೨೨-೦೭-೨೦೧೩

(ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ವಿ.ಪಿ)

೨೦೧೨-೧೩ನೇ ಸಾಲಿನಕನ್ನಡ ಎಂ.ಫಿಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

*****

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಮಾನವ ತನ್ನ ಅಲೆಮಾರಿ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂತು ವಾಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಬಿಸಿದನೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಸರಿಸಿದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯ ಪಾದವೂರಿದ್ದೇ ಜಾನಪದವಾಯಿತ್ತು. ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾವಿನವರೆಗೂ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ರೀತಿ, ನೀತಿ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ವಿಧಿ–ವಿಧಾನ ಹೀಗೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ, ಜನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಜಗಮಗಿಸುವುದು ದೈವಶಕ್ತಿ, ದೈವ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳೆ ಜನಪದ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ, ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ದೈವಶಕ್ತಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ದೈವತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವಿಧಿ–ವಿಧಾನಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವೆಲ್ಲವು ಕ್ರಮಬದ್ದವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೊಳ್ಳಲು ದೇವರ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಾವನೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೈವತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದುದಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜಾತ್ರೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಷ್ಠಿಗಿಂತ ಸಮಷ್ಠಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನ ವರ್ಷವಿಡಿ ತಮ್ಮ ಜಂಜಾಟದ, ಏಕತಾನತೆಯ ಬದುಕಿನಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಸ್ಪೂರ್ತಿ, ಚೈತನ್ಯ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜನತೆಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳು ನಡೆದರೂ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ವರ್ಷವಿಡಿ ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜನತೆಯ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಭಕ್ತಿ, ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಸಾಧನಗಳಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ.

ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಆಟ, ಆಹಾರ, ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳಿಗೆ, ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆಗಳ ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ವಿಧಿ-ವಿದಾನಗಳು ಕೇವಲ ಶುಷ್ಕವಾಗಿರದೆ ಇವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಜನತೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅಂಶಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಾತ್ರೆಗಳು ಪರಾಂಪರಗತವಾದ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮುಂದುವರೆಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿವೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅಂಶಗಳನ್ನೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅದನ್ನೇ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ರೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಾವೈಕ್ಯತೆ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ನೈತಿಕತೆ, ಸನ್ಮಾರ್ಗ, ಸದಾಚಾರ, ಧಾನ, ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವ, ಹೃದಯ ವೈಶಾಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳಾದ ದೊಂಬರಾಟ, ಬಯಲಾಟ, ಇಂದ್ರಜಾಲ, ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲ, ದೊಳ್ಳುಕುಣಿತ, ಭೂತ ಕುಣಿತ, ನಂದಿ ಕುಣಿತ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಲಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಜನರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಜಾತಿಯತೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಜೂಜಾಟ, ಸೂಳೆಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕೆಟ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ಏನೇ ಆದರೂ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜನ ಸಮುದಾಯ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ, ಅವರ ಜೀವನಯಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಚಿಲುಮೆಯಾಗಿ ತಂಪನೆರೆಯುತ್ತದೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಜನತೆಯ ನಾಡಿಮಿಡಿತವಾಗಿ, ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಸೆಲೆಯಾಗಿ, ಆ ಜನರ, ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಸಿ, ಇವುಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು, ನಾನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ 'ಭುಗತಹಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ' ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶ, ಜಾತ್ರೆಗಳ ಮಹತ್ವ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಗಳಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ನಿಬಂಧದ ಸ್ವರೂಪ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಬಂಧದ ಎರಡನೆ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನಲೆ, ಸ್ಥಳನಾಮದ ಮಹತ್ವ, ಶಾಸನಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೆಯೇ, ಗ್ರಾಮದ ಜನಜೀವನ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೂಲವನ್ನು, ದೇವಾಲಯದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ, ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಉದ್ದೇಶ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾನಪದೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಹರಕೆಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಜಾತ್ರೆಯ ಸಿದ್ದತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಮಹತ್ವ ಈ ಜಾತ್ರೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಹರಕೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಮೂಲಗುಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ದೊರಕಿದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು, ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಅಧ್ಯಾಯನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು

ವಿವೇಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಮಾಹಿತಿದಾರರ ವಿವರ ಮತ್ತು ಛಾಯಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಊರು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳವಾದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ಇತಿಹಾಸ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಶಾಸನಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಇತಿಹಾಸವು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದ ಐತಿಹ್ಯ, ಪ್ರತೀತ, ಜನಪದದ ಕಥೆ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ ಇತಿಹಾಸವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಹಲವು ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಮಹಿಷ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅಶೋಕನು ತನ್ನ ಧರ್ಮಬೋಧಕರನ್ನು ಮಹೀಷ ಮಂಡಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು ಎಂಬುದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೇ ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಎರುಮೈನಾಡು' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತದನಂತರ ಗಂಗರು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಚಾಲುಕ್ಯರು ಸಹ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ 2 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ವರುಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಾಸನ ದೊರಕಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳರು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ವರಕೂಡಿನಲ್ಲಿ 1109ರ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಶಾಸನ ದೊರಕಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಈ ಸ್ಥಳ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಕೇವಲ 9 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಗ್ರಾಮ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಉಂಬಳಿ, ದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಪಕ್ಕದ

ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಹೊಲದ ಬದುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿರುವ 1452ರ ಶಿಲಾ ಶಾಸನದ ಮಾಹಿತಿ ಇಂತಿದೆ (1336–39) (ಎಫಿಗ್ರಾಪಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಐದು)

1. ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜಯಾದ್ಬುದಯ ಸಾಲೀವಾಯನ ಶ ಕವರಿ

2. ಷ 1453 ಸಂದ ವಿಜಯಸಂವತ್ಸರದ ಭಾದ್ರಪದ

3. ಬಹುಳ 2(7) ಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತು ಮರುಪುರದ ರಂಗಯ್ಯ

4. ವರು ಚಿಂಗಹೆಬಾರುವರು ಕಾರೆಗನಹಳಿಯ ಶಾಂತಯ(ದೆ)

5. ವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಶೋತ್ತಗುತ್ತಿಗೆಯ ಕಲ್ಲಪಟ್ಟಿಯ ಕ್ರಮ

6. ನಂದು ಮು_ ಪುರದ ಸ್ಥಳಕೆ ಸಲುವ ಬೂತಿಗಹಳಿಯ ಗ್ರಾಮದೊಳಗಾ

7. ಗೆಸಲುವ ಚಿಕ್ಕಹಳಿಯ ಗ್ರಾಮನೂ ನಿಮಗೆ ಶೋತ್ತಗುತ್ತಿಗೆ

8.ಯಾಗಿ ಕಲ್ಲನಟ್ಟು ಕೊಟ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಚತುಸ್ಸೀಮೆಯಾಳ

9. ಗಾದ ಗದ್ದೆ ಬೆದ್ದಲು ತೋಟ ತುಡಿಕೆ ಆಣೆ ಅಚುಕಟ್ಟು ಕಾಡಾ

10.ರಂಭ ನೀರಾಂಭ. ಹೊಲ ಗೊಡೆ ಗುಯಲು ನಿಧಿ ನಿಕ್ಷೆ

11. ಪಜನ ಪಾಷಾಣ ಅಕ್ಷಿಣಿ ಅಗಾಮಿಸಿಧ ಸಾದ್ಯಗಳೊಳಗಾದ ಏನುಂ

12. ಟಾದ ಸಕಲ ಸ್ವಾಮ್ಯೆವನು ಆಗುಮಾಡಿ ಅನುಭವಿಸಿಕೊಂಡು ನೀಉತೆ

13. ಮಿವ ಶೋತ್ತಕಟ್ಟುಗುತ್ತಿಗೆ ಗ 23 ಅಕ್ಷರದಲು ಯುಪ್ಷತ್ತೇಳುವರ

14 ಹನು ವರಶವಂದಕೆ ಈ ಕಂದಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೆತ್ತು ಬಾಹಿರಿ ಎಂ

15 ದು ಆಬ ಬೂತಿಗಹಳಿಯ ಮಲ್ಲಯಗೌಡ ಉದಂಡಗೌಡ ಹಲಗೆ

16 ಪ ಗೌಡ ವೀರಪಗೌಡ ಬಯಗೌಡನವರು ಸಹವಾಗೆ ನಾಉ ನಂಮ

17 ಸಂಮತಿಯಿಂದೊಡಂಬಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ಶೋತ್ತಿಯ ಕಲ್ಲಪಟ್ಟಿ ಸ(ರ್ವ)

18 ಮಾನ್ಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯಿಂತಿ ಯಿದಕೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಆಳುಪಿದರೆ

19 ತಂದು ತಂದೆ ತಾಇ ಗೋಉ ಬ್ರಾಹ್ಣರನು ಗಂಗೆಯ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂದ ಪಾಪಕೆ

20 ಹೋಹರು

ಈ ಶಾಸನವು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 1452ರಲ್ಲಿ ಮರುಪುರದ ರಂಗಯ್ಯ, ಚಿಂಗಹೆಂಬಾರದು, ಕಾರೆಗೆಯ ಶಾಂತಯವರಿಗೆ ಬೂತಿಗಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರುವ

ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮಲ್ಲಯಗೌಡ, ಉದಂಡಗೌಡ, ಹಲಗಪ್ಪಗೌಡ, ವೀರಪ್ಪಗೌಡ, ಬಯಗೌಡನವರು ಕೊಟ್ಟ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಶಾಸನ ಇದಾಗಿದೆ.

ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದಾಗ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು 1435ನೆ ಇಸವಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ಈ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಸ್ಥಳನಾಮ ಪುರಾಣ:

ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳವಾದರೂ ಸಹ ತನ್ನದೆ ಆದ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಘಟನೆ, ಕಥೆ, ಕಾರಣಗಳು ಅಥವಾ ಪುರಾಣದ ಮಹತ್ವಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಸ್ಥಳಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ 1 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶವು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ತಮ್ಮ ದನ ಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು . ಹೀಗೆ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಚಿರತೆಯೊಂದು ದಾಳಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಚಿರತೆಯ ದಾಳಿಗೆ ಅಂಜೆ ಗ್ರಾಮದ ದನಗಾಯಿಗಳಿಬ್ಬರು, ಕೆಚ್ಚೆದೆಯಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ಚಿರತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ದೊಣ್ಣೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಅದನ್ನು ತಮ್ಮನ್ನಾಳುವ ರಾಜರ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೋದಾಗ, ರಾಜರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಕೇವಲ ದೊಣ್ಣೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದಲೆ ಈ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿರುವಿರಿ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು, ನೀವು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವಿರೆಂದರೆ ನೀವು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಭೂತಗಳೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ದನಗಾಯಿ ಸಾಹಸಿಗಳು ನೆಲೆಸಿದ ಊರು ದೊಣ್ಣೆ ಭೂತಗಹಳ್ಳಿ ಎಂದಾಯಿತ್ತಂತೆ. ತದನಂತರ ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ದೊಣ್ಣೆ ಎಂಬ ಪದ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಕೇವಲ ಭೂತಗಹಳ್ಳಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಕಥೆಯಂತೆ ಈ ಊರಿಗೆ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ 1452ರ ಶಾಸನ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ಭೂತಗಹಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಇದೆ, ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಭುಗತಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ, ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತರು ಮಾತ್ರ

ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಈ ಶಿವಭಕ್ತರೆ ತರಗು ಗುಡಿಸಿ ಅಂದರೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಡಿದು ಊರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರು ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಭಕ್ತರಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ತಿಳಿಯುವ ವಿಷಯ ಏನೆಂದರೆ, ಭಕ್ತರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೆ ಸರಿಯಾದ ಆಧಾರಗಳು ಇಲ್ಲ, ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ತಾಯಿ ನೆಲೆಸಿದ ಊರನ್ನು ಭಕ್ತರಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಭುಗತಹಳ್ಳಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಳ್ಳಿಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬೂತಿಗಹಳ್ಳಿ ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಚಿರತೆಯ ಹತ್ಯೆಯ ಘಟನೆಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸೂಕ್ತ. ದೊಣ್ಣೆಭೂತಗಹಳ್ಳಿ – ಭೂತಿಗಹಳ್ಳಿ –ಭೂಗತಹಳ್ಳಿ ಯಾಗಿದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಾನ :

ಭುಗತಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ವರುಣ ಹೋಬಳಿ, ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ವಾಜಮಂಗಲ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ವಾಯುವ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿವೆ. ಉತ್ತರಕ್ಕೆ 1 ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬನ್ನೂರು ರಾಜ್ಯಹೆದ್ದಾರಿ ಇದೆ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ 1 ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಟಿ.ನರಸಿಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ಹಾದುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ 9 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಮೈಸೂರು ಬನ್ನೂರು ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಟಿ.ನರಸಿಪುರದ ಮಧ್ಯ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆಯ ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಹಾದುಹೋಗಿದ್ದು, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮವು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮದ ವಿಸ್ತಾರ ವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

12^0–04^1 ಮತ್ತು 12^0–26^1 ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಹಾಗೂ 26^0–26^1 ಮತ್ತು 26^0–48^1 ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಪ್ರದೇಶವಿದೆ. (ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಗ್ಯಾಜೆಟಿಯರ್)

ವಾಯುಗುಣ:

ಭುಗತಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾದರಿಯ ವಾಯುಗುಣವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು

ಋತುಮಾನಗಳನ್ನೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಾರ್ಚಿನಿಂದ ಮೇವರೆಗೆ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ, ಜೂನ್‌ನಿಂದ ಸೆಪ್ಟಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಕಾಲ, ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ಫೆಬ್ರವರಿವರೆಗೆ ಚಳಿಗಾಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಅಂದರೆ ಜೂನ್-ಸೆಪ್ಟಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆ 784 ಮಿ.ಮಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಿಂದ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳು ಉಷ್ಣಾಂಶ 32^0ಸೆ ನಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಭೂಸ್ವರೂಪ :

ಪೂರ್ಣ ಮಲೆನಾಡು ಅಥವಾ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಪ್ರದೇಶ ಇಳಿಜಾರಿನ ಮೇಲ್ಮೈನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕೆಂಪುಮಿಶ್ರಿತ ಕಪ್ಪು, ಬಿಳಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಸರಾಸರಿ 850 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಮಾರು 280-300 ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಿಕೆಂಬ್ರಿಯನ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾರಚನೆಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭೂಕಂಪನ ಮುಕ್ತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಾಮ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನಜೀವನ :

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಗ್ರಾಮವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೀಲವಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮದ ಜನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅಂಶಗಳೇ ಜನಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಾಗಿವೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ:

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 1851ಆಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ 943 ಗಂಡಸರು, 898 ಹೆಂಗಸರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದು 2010ರ ಜನಗಣತಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು. ಪ್ರಸ್ತುತದ ಸಂಖ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. 2010 ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ಸಂಖ್ಯೆ 388 ಆಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಮಾನವ ಮೂಲತಃ ಸಂಘಜೀವಿ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೆ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲೆಸಿ ಬದುಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ, ಹೀಗೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ವಾಸಿಸಿದ ಮಾನವ ತನ್ನ

ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ, ನಿಯಮ ಬದ್ಧವಾದ, ಕಟ್ಟುಪಾಡು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಮೌಲ್ಯ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ, ಹೀಗೆ ರೂಪಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಒಂದು, ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಕೇಂದ್ರವೆಂದರು ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬಹುದು.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಜನ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ :

1. ಲಿಂಗಾಯಿತರು	300ಕುಟುಂಬ
2. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	250 ಕುಟುಂಬ
3. ಅರ್ಚಕರು	6 ಕುಟುಂಬ
4. ಆಚಾರಿಗಳು(ವಿಶ್ವಕರ್ಮ)	8 ಕುಟುಂಬ
5. ಕುರುಬರು	8 ಕುಟುಂಬ
6. ಅಗಸರು	5 ಕುಟುಂಬ
7. ಸವಿತಾ ಸಮಾಜ	4 ಕುಟುಂಬ

ಭುಗತಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಒಟ್ಟು 600 ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇವರು ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರು ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ಸೌಹಾರ್ದವಾತವರಣ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯಿತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತ ದೇವಸ್ಥಾನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿಯು ಸಧೃಡವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟಜಾತಿ ಯವರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸದೃಡರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲದೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಅರ್ಚಕರು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮರು, ಅಗಸರು, ಕ್ಷೌರಿಕರು (ಸವಿತಸಮಾಜ) ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಇವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವೃತ್ತಿಗಳು:

ಮಾನವ ಒಂದೆಡೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿದಾಗ, ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದುನ್ನು ಕಲಿತ, ಇವು ಅವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದವು ಅಂತೆಯೇ

ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಕೃತಿನಿಯಮವು ಹೌದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ, ವಚನಕಾರರು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದರು. ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಹಲವಾರು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಇಂದು ನಗರಿಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಿರವುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭುಗತಹಳ್ಳಿಯ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಬಡಾವಣೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯ ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ದೇಶದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನವಾದ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವು ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು, ಹಾಗೆಯೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ವ್ಯಾಪಕವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಾರೆ ಕೆಲಸದ 12 ಮಂದಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿದ್ದಾರೆ. ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ 02 ಮಂದಿ, ವಿದ್ಯುತ್ತಚ್ಚಕ್ತಿ ರಿಪೇರಿ 02, ಪೆಂಟರ್ 5 ಮಂದಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿದ್ದು, ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಟೈಲರಿಂಗ್, ಕಸೂತಿ, ಕೆಲಸಗಾರರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಾಜು 05 ಮಂದಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಇಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ :

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲದೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರವು ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ, ಇಲ್ಲಿ 50 ಮಂದಿ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ. 08 ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ ಶ್ರೀಭೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಗೆ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ನೂರಾರು ಭಕ್ತಾಧಿಗಳು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ 10 ಮಂದಿ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆ ಇವರ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಸುಮಾರು 150 ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ:

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೇಶ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಆ ದೇಶದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ವಯುತವಾಗಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಗುಣಮಟ್ಟವಾಗಲು ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಶ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಣ ಜನರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ವಿವೇಚನಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಉನ್ನತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೇವಲ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠ ಶಾಲೆ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದು 1950 ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷದಿಂದ ಉನ್ನತ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 138 ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು 06 ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲದೆ, ವಿದ್ಯಾಜ್ಯೋತಿ, ಯರಗನಹಳ್ಳಿಯ ಗೋಪಿಕಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮವಾದ ವಾಜಮಂಗಲದ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವರುಣಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಖಾಸಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಿಸಲು ಪೋಷಕರು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಖಾಸಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೋಧನೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವನೆ ಪೋಷಕರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಆಕರ್ಷಕ ಕಟ್ಟಡ, ಮನರಂಜಿಸುವ ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರು ಸಮರ್ಥ ಅನುಭವಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಕಟುಬದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಮಾಣ ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ:

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ತ್ವರಿತವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ದಿಕ್ಸೂಚಿಯೇ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಗ್ರಾಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇವು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ ಮೈಸೂರು ನಗರದಿಂದ ಪ್ರತಿ 1 ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ನಗರ ಬಸ್ಸುಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. 335

ಮಾರ್ಗ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾಜಮಂಗಲಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುವ ನಗರ ಬಸ್ಸು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಗಿಂತ, ಸ್ವಂತ ವಾಹನಗಳನ್ನೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಂತ ವಾಹನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ 10 ಕಾರುಗಳು, 3 ಲಾರಿ, 8 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, 500 ಸ್ಕೂಟರ್‌ಗಳು, 15 ಆಟೋಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವಂತು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಾಗಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ :

ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯವು ಒಂದು, ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅರ್ದ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆರೋಗ್ಯವೇ ಭಾಗ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ನಾವು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ವೈದ್ಯರು ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಸಂಜೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜನ ತಮ್ಮ ರೋಗ–ರುಜಿನಗಳಿಗೆ ವರುಣದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಅಥವಾ ಮೈಸೂರಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ :

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಾದರು ತನ್ನದೇ ಆದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮ ಅಂಚ್ಯ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ರಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲುಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಪುರ ಜಿಲ್ಲಾಪಂಚಾಯಿತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮ ವರುಣ ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಚಾಮರಾಜನಗರಕ್ಷೇತ್ರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು:

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾನವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಬೇದ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇವು ಮೊದಲು ಆದಿ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಭಯಬೀತನಾದಾಗ ಇವು ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇವೇ ಮುಂದೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಾಗಿವೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಅವನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವ ಮತ್ತು ಆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾನವನನ್ನು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುವ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ನಂಬಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಯಶಸ್ಸಿಗೂ ಪ್ರೇರಣೆಯಾದ ನಿದರ್ಶಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ದೇಶ ಭಾಷೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ಅಮೇರಿಕಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೊಬ್ಬರು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಲು ಮೊಲದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅಂಶದಿಂದ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕತೆ ಯೊಡನೆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಜನರ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

1. ಮೊರ, ಬರಲನ್ನು ಹೊದಿಯಬಾರದು.
2. ಗುದ್ಲಿ, ಮೊರವನ್ನು ದಬಾಕಬಾರದು
3. ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಂಗೋಲಿ ಬಿಡಬೇಕು.
4. ಸೋಮವಾರ ಏರು ಕಟ್ಟುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.
5. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪಗೆ ಉಗಿಯಬಾರದು.
6. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸಬಾರದು.
7. ಮಂಗಳವಾರ, ಶುಕ್ರವಾರ ಮತ್ತು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಲಿ ಮತ್ತು ದವಸ ದಾನ್ಯ ಮಾರುವಂತಿಲ್ಲ.
8. ಚಪ್ಪಲಿ ಧರಿಸಿ ಕಳ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.

9. ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯ ಹೇಳುತಿದ್ದಾಗ ಹಲ್ಲಿ ಲೊಚಗುಟ್ಟಿದರೆ ಆ ಮಾತು ಸತ್ಯ
10. ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಜ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಹಣ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಜೇಡ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದರೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
11. ನಾಯಿಗಳು ಆಕಾಶ ನೋಡಿ ಕೂಗಿದರೆ ಅಶುಭ.
12. ಎರಡು ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡುದಾಡಿದರೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಜಗಳವಾಗುತ್ತದೆ.
13. ಗಂಡಿಗೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಎಡಗಡೆ ಮಚ್ಚೆ, ಕಾರೆ ಹಳ್ಳು ಇದ್ದರೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ.
14. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕಸಗುಡಿಸಬಾರದು.
15. ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಖಾಲಿ ಬಿಂದಿಗೆ ಎದುರಾದರೆ ಆ ಕೆಲಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
16. ಯಾರಾದರೂ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಬಾರದು.
17. ಹೋಗುವಾಗ ಬೆಕ್ಕು ಅಡ್ಡಲಾದರೆ ಅಶುಭ.
18. ರಾತ್ರೇಯ ವೇಳೆ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಲೆ ಬಾಚುವಂತಿಲ್ಲ.
19. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಒಡೆದರೆ ಅಶುಭ.
20. ಶುಭ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ 3–7–11 ಜನ ಹೋಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.
21. ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯವರು ಪಕ್ಕದ ಊರಾದ ವಾಜಮಂಗಲದಿಂದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತರುವು ಹಾಗಿಲ್ಲ.
22. ಜ್ವರ, ಚಳಿ ಬಂದಾಗ ಬರೆಹಾಕಿದರೆ, ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ.
23. ಓಡಾಡುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು.
24. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಸೀಗೆಪುಡಿ, ಉಪ್ಪು ಅರಿಶಿನವನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕೊಡಬಾರದು.
25. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳು ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದರೆ ಅಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ.
26. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಲೆ ಮೊರೆತರೆ ನೆಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆ.
27. ಕಾಗೆ ಕೂಗಿದರೆ ನೆಂಟರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

28. ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಬಂದಾಗ ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಇಡಬೇಕು.

29. ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಚ್ಚೆ ಇರುವವರ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

30. ನರಿ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಅದೃಷ್ಟ

31. ಕಾಗೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ ಹೋದರೆ ಅಶುಭ.

ಭಾಷೆ :

ಭಾಷೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯು ಇವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಭಾಷೆಯು ತನ್ನದೆ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ, ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಇತರರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಯಶಸ್ವಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಭಾಷೆಯು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಆಯಾ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರವನ್ನು ಬಹುಪಾಲು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದು ದೇಶ, ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ, ತಾಲ್ಲೋಕುಗಳಿಗೂ ಅಷ್ಟೆ ಏಕೆ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಭಾಷೆಯು ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇದು, ನಂಜನಗೂಡು, ಚಾಮಾರಾಜನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ, ಆದರೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಎ' ಕಾರ ಬಂದರೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಅ' ಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಸದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಇ' ಕಾರ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಗ್ರಾಂಥಿಕ	**ಭುಗತಗಳ್ಳಿ**	**ಉ.ಕರ್ನಾಟಕ**
ಮನೆ	ಮನ	ಮನಿ
ಕೆರೆ	ಕೆರ	ಕೆರಿ
ಸೀರೆ	ಸೀರ	ಸೀರಿ
ಹೊಳೆ	ಹೊಳ	ಹೊಳಿ

ಕ್ರೀಯಾಪದಗಳು:

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಆಢುಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಉದಾ:

ನಗುತ್ತಾನೆ – ನಗ್ತಾನೆ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ – ಮಾಡ್ತಾನೆ

ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ – ಅಳ್ತಾವ್ನೆ

ನೋಡುತ್ತಾನೆ – ನೋಡ್ತಾನೆ

ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ – ಇಡ್ಕಂಡ

ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ

ಬೆಳೆ – ಪಸ್ಲು

ಕಟಾವು – ಕುಯ್ಲು

ಪಾಳುಭೂಮಿ – ಬೀಳು

ನೇಗಿಲು – ನೆಗ್ಲು

ಮರಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ – ಅಡ

ಕಣ – ಕಳ, ಕೊಠಾರ

ಜೋಡಿ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ – ಏರು

ಬೆಜ್ಜಲು ಭೂಮಿ – ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶ

ಹಾರೆ – ದಪ್ಕ

ಬೈಗುಳದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳು :

ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮಿಯ ಒಡನಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬೈಗುಳದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಆತ್ಮಿಯತೆ ತೋರಿಸುವುದುಂಟು

ಬಾರ ಬಡ್ಡಿದೆ

ಬಾರ ಮೂದೇವಿ

ಬಾರ ಧರಿದ್ರ

ಬಾರ ಶನಿ

ವ್ಯಂಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ

ಏನಮ್ಮ ಮಿಂಚುತ್ತಾ ಇದ್ಯೆ

ದೊಡ್ಡವರು ಬರಬೇಕು

ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಕೊಟ್ರೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ತಿವಿ

ಇವತ್ತು ಮಳೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಬರುತ್ತೆ

ಕೊತ್ತಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಂಗೆ ಮಾತ್ನಾತಿದ್ಯೆ

ಹೆಂಗಸರು ಬೈಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ನನ ಸವ್ತಿ

ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ತಿನ್ಕಳ, ನಿನ್ನ ಮಕ್ಳ ತಿನ್ಕಳ

ನಿನ್ನ ವಾಂತ್ ಬೇದ್ ಬರ, ನಿನ್ನ ಸಾಲೆಗೆ ರೋಗ್ಬರ

ನಿನ್ನ ತಿಥಿಮಾಡ, ನಿನ್ನಗೆ ಬರಬಾರದ್ ರೋಗ ಬರ

ನಿನ್ನ ನಾಲ್ಕಗೆ ಸೇದೋಗ

ನಿನ್ಗ ಲಕ್ವ ಬಡಿಯಾ, ನಿನ್ ವಂಶ ಹಾಳಾಗ

ನಿನ್ನ ವಂಶ ನಿರ್ವಂಶವಾಗ, ನಿನ್ಗೆ ಬರ್‌ಬಾರದ್ ರೋಗ್ಬಂದ್ ಹೊತ್ಕೊಂಡ್ಹೋಗ

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು:

ದೊಡ್ಡವಾಳದಳು	–	ಮೈ ನೆರೆಯುವುದು
ನೀರ್ ಮನೆ	–	ಬಚ್ಚಲು ಮನೆ
ನಡುಮನೆ	–	ಅಡುಗೆ ಮನೆ
ಹೊಗ್ಲಿ ಬುಟ್ಬುಡು ಅನುವುದಕ್ಕೆ	–	ವಾಸೆತು
ಪುನಹ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ	–	ಇಪಟು
ಬೇಗ ಬಾ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ	–	ಜಲ್ದಿ ಬಾ
ಸಾಯಾಂಕಾಲ	–	ಇಟ್ಟಿನ ಹೊತ್ತು
ಬೆಳಿಗ್ಗೆ	–	ಇಂಜಕೆ
ಪೂರ್ಣಿಮೆ	–	ಪೋರ್ಣಮಿ
ಗುರುವಾರಕ್ಕೆ	–	ಬ್ರೈಸ್ತವಾರ
ಭಾನುವಾರ	–	ಆಯ್ತವಾರ

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಪರಿಭಾಷೆ :

ಗಂಡಂದಿರು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಮ್ಮಿ, ಎಂದು ಮಗಳನ್ನೂ ಬವ್ವ ಎಂದೂ ಮಗನನ್ನೂ ಬಾಕೂಸು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಂಡನನ್ನು ಬನ್ನಿ ಹೋಗಿ ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಜೊತೆ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು, ನಮ್ಮಟ್ಟಿಯವರು, ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಾ, ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಅಣ್ಣ ಎಂತಲೂ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅವ್ವ, ಅಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ ಎಂತಲೂ ಸಂಭೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಯುವಾಗ ಲೇ ಕೂಸೆ, ಲೇ ತಾಯಿ, ಬಾಕೂಸೂ, ಬವ್ವ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಅಳಿ' ಎಂಬ ಗೌರವ ಸೂಚಕ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಲ, ಹೋಗ್ಲ, ನೋಡ್ಲ, ಎಂಬುದು ಆತ್ಮಿಯತೆಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯತನದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲು ಶ್ರಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ನಮಗೆ ನಿಖರ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳು ಯಾವುವು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹ್ಯಗಳು, ಕತೆಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಐತಿಹ್ಯಗಳ ಆಧಾರದಿಂದಲೆ ನಾವು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲ ಎದುರಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿನ ಜನದವಸ ಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಕೇರಳ ಗಡಿ ಭಾಗದವರಗೆ ಹೋಗಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಲು ತೆರಳಿದರು. ಹೀಗೆ ಕೇರಳದ ಮಲೆಯಾಳ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಧವಸ ಖರೀದಿಸಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ದೇವರ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಗುಂಪು ಆ ಉತ್ಸವದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಮಲೆಯಾಳದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಹಿರಿಯರು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಹರ್ಷಿತರಾದ ಗುಂಪು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಣಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕುಣಿತವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯು ಇವರಿಗೆ ಒಲಿದು ಜೊತೆಯೇ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ನಂತರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಲನಹಳ್ಳಿಯ ಮಾರಮ್ಮನ ಆಶ್ರಯ ಬೇಡಿದಾಗ ಮಾರಮ್ಮ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ನಾಡನಹಳ್ಳಿಯ ಮಾರಮ್ಮನನ್ನು ಆಶ್ರಯ ಕೇಳಿದಳು, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮನು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಲು ಇಚ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ ನಂತರ ಭುಗತಹಳ್ಳಿಯ ಮಾರಮ್ಮನ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಮೊದಲು ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸು ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಕನಿಕರ ಪಟ್ಟು ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದಳು ಎಂಬುದು ಪ್ರತೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ ವಿಗ್ರಹ ಹಳೆಯದಾಗಿ ಬಿನ್ನವಾಗಲು, ತದ ನಂತರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ಥಳವಾದ

ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಭೂತಾಳೆ ಮರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆಗ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನ ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ರಕ್ತ ಭೂತಾಳೆ ಮರದಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಡದೆ ಹಾಗೆ ತಂದರು ತರುವಾಗ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದಾಗ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮರದ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ನಂತರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ನನಗೆ ನೀವು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಒಂದು ಮರಿ ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಜನ ನಾವು ಹೆಜ್ಜೆಗೊಂದು ಮರಿಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್‌ಗೆ ಒಂದು ಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದಾಗ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ, ಅದರಂತೆ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿಗ್ರಹ ತಂದರೆಂಬುದು ಜನರ ನಂಬಿಕೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲದ ಪ್ರಕಾರ, ಬರಗಾಲ ನಿಮಿತ್ತ ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯ ತರಲು ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಅಂದರೆ ಈ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮುತ್ತಾತ ಮಾದಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರು ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಇವರ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ಮಲೆಯಾರು, ಆಯರಹಳ್ಳಿ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಊರುಗಳನ್ನು ಅಲೆದು ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆಯಾ ಊರಿನ ದೇವರುಗಳು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಲಿಲ್ಲ ನಂತರ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮಾರಮ್ಮ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದಳೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಕಥೆಗಳನ್ನೆ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೂಲ ಸ್ಥಳ ಮಲೆಯಾಳ ಅಂದರೆ ಕೇರಳ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇರಳದಿಂದ ಈ ದೇವರನ್ನು ತಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯು ಮೈಮೇಲೆ ಬರುವ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಕಾರ್ಯವು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾದಾಗ, ಮಾದಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರು ಗುಡ್ಡಪ್ಪರಾಗಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ತಾಯಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಹಿಮೆ ತೋರಿದಳು. ಈ ಮೊದಲ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಸುಮಾರು 100 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ತದನಂತರ ಇವರ ಮಗ ಪುಟ್ಟಮಾದಪ್ಪ ಎಂಬುವರು 80 ವರ್ಷ, ಇವರ ಮಗ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ 30 ವರ್ಷ, ತದನಂತರ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಮಹದೇವಪ್ಪ ಕಳೆದ 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರುಗಳ ಗುಡ್ಡಪ್ಪಂದಿರ ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವುದು ಸುಮಾರು 300 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಾದ ಮಾದಪ್ಪನವರ ಸಮಾಧಿಯು ಗದ್ದಿಗೆ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಜನರು ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಣ್ಣದೇವಸ್ಥಾನ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ್ದು ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಪರಿಚಯ :

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಆಶ್ರಯ ಹುಡುಕಿ ಬಂದಾಗ, ಇದು ಎಲ್ಲ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ತದ ನಂತರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮಹಿಮೆ ಹೆಚ್ಚುತಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರಿಗುಡಿಯು ತನ್ನ ಹೊಸತನವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರ ಮಾಡಿದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ.

ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಪದ್ದತಿಯಂತೆ ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದರು. ಕಾಶಿಗೆ ಹೋದ ರಾಜರು ಬಹುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮಹಾರಾಣಿಯವರ ಆತಂಕ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಜರ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ತಾಯಿಗೆ ಹರಿಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳಿ ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಅದರಂತೆ ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಹರಿಕೆ ಹೊತ್ತರು. ಅದರಂತೆ ಮಹಾರಾಜರು ಬೇಗ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮರಳಿದರು. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಣಿಯ ಹರಿಕೆಯಂತೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರಮ್ಮನ ಗುಡಿಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ದಾರ ಮಾಡಿ ಕಳಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರೆಂಬ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಹಾರಾಜರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ದೇವಾಲಯ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕೆಡವಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ತಾರಸಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು

ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಧಾನದ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮಧ್ಯ ಗರ್ಭಗುಡಿ ಇದ್ದು, ಗರ್ಭಗುಡಿಯಸುತ್ತ ಪ್ರಾಂಗಣವಿದೆ. ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯವಾದ ಗೋಪುರವಿದೆ, ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ವಿಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ಈ ಹೊಸ ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಡವು 04/04/2005ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ, ಈ ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮನ ವಿಗ್ರಹವು ಇದೆ. ಜನರು ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮನಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿದರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗ ಮಾತ್ರ ನೀಡಿದಳು. ಆದರೆ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಮ್ಮನನ್ನೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ತಾನೆ ವಿರಾಜಮಾನಳಾದಲು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮಹಿಮೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮಾರಮ್ಮನ ಪ್ರಭಾವ ಕುಗ್ಗಿದೆ. ಜನರು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯನ್ನೆ ಮಾರಮ್ಮ ಎಂದೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪಾತಾಳಮ್ಮ, ಪ್ಯಾತಾಳೇಶ್ವರಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗ ಓಕುಳಿ ಗುಂಡಿಯು ಇದೆ. ಈ ಗುಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಮರಪ್ಪವನ್ನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಓಕುಳಿ ಗುಂಡಿಯ ಮುಂದೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಸ್ತೆ ಇದ್ದು ಜಾತ್ರಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ :

ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಳವು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ನೆಲಿಸಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ 2 ಕಿ.ಮಿ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ, ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬನ್ನೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ರಸ್ತೆಯಿಂದ 1/2 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮೈಮೇಲೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಅವತರಿಸಿ, ನಾನು ತೋರಿಸಿದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪೂಜೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟು, ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಜಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಮರಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದವು ಆ ಪೊದೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಲಿಂಗಾಕಾರ ಒಡೆದು ಮೂಡಿತ್ತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರದಂದು ಪೂಜೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಳ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜನ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ನೇರ ದೃಷ್ಟಿ

ಫಲವೆ ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶ ಮೊದಲು ಕಾಡಿನಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಡಿನ ಕಟ್ಟೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಪ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲು ಇದೆ. ಈ ಸರ್ಪ ಅಮಾವಾಸೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ 12 ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ನಾಗಮಣಿಯನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಜರುಗತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ :

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಾಗಿ 3 ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಜಾತ್ರೆಯೇ ಚಿಕ್ ಜಾತ್ರೆ, ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಇದು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆ. ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಂಭ್ರಮ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸೊಸಲು ಮಾರಮ್ಮನ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಸಳೆ ಕಡೆ ಪಾದದ ಬುಧವಾರದಂದು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸೊಸಲು ಮಾರಮ್ಮನ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಕಾರಣ, ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗಳು ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿ ಸಸಿಗಳು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೋಗರುಜಿನಗಳು ಬರದಿರಲೆಂದು ಜಾತ್ರೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬಂದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮ ಮನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂತಸ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶವು ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್, ಕಾಲರ ಇತ್ಯಾದಿ ರೋಗಗಳು ಬರದಿರಲಿ ಎಂದು ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಎಡೆಪರ :

ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೂರು ದಿನ ಮೊದಲು ಈ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ತಾನೇ ಜೋಳ ಕಟಾವಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ

ಜೋಳದಿಂದ ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ, ಕಡಲೆಕಾಳು, ಅವರೆಕಾಳು, ಮೂಲಂಗಿಯ ಸಾಂಬರನ್ನು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಇದನ್ನೆ ಒಂದು ಎಡೆಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ದಂಪತಿಗಳು, ಆಗ ತಾನೇ ಮದುವೆಯಾದವರು ಹೊತ್ತು ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದವರು ಎಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ನಾಡನಹಳ್ಳಿಯ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಇರುವುದು ಭುಗತಹಳ್ಳಿಯ ನೈರುತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಟಿ.ನರಸೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಅಣ್ಣನಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಎಡೆಪರವನ್ನು ಈ ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ ಎಡೆಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಎಡೆ ತೋರಿಸಿ, ಬಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯವುದೆನೆಂದರೆ, ರೈತ ತಾನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಂತರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಎಡೆ ತೋರಿಸದೆ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎಡೆ ತೋರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೆನೆಂದರೆ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಅಣ್ಣ ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಎಡೆ ತೋರುವುದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯು ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆ ನಂತರ ಜನ ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಿದ್ದತಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯು ಎಡೆಪರ ಆದ ಎರಡನೆ ದಿನ ಅಂದರೆ ಬುಧವಾರದಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದಲೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ಗುರುವಾರದವರೆಗೂ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಡಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತಾಯಿ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು.

ಬುಧವಾರದ ಸಂಜೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮುಖಂಡರು ಸಕಲವಾದ್ಯ ವೃಂದದ ಸಮೇತ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬರುವಾಗ ಇವರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕಾಲು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಜಮೀನುಗಳ ಮಧ್ಯ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಇವರು ಬಂದೊಡನೆ ಅಲಂಕೃರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆ, ಹಾಕಿ ಪೇಟವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುಚಾಯಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಲಂಕೃತರಾದ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ವಾದ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮೂಲಕ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಡು ಚಪ್ಪರ, ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರ, ಛತ್ರಿ, ಚಾಮರಗಳು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಟೆ, ಓಲಗ, ಡೋಲು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ ಜನರು ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಜನ ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಒಳಿತಾಗಲೆಂದು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವವರು ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ, ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಅವರನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದಾಟಿದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಂಬಿಕೆ. ನಂತರ ಮೆರವಣಿಗೆ ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲು ಸಹ ಈಡುಗಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಚಕರು ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿ ಎಂಬ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ನೂರಾರು ಜನರು ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಅಗಸರು ಮಡಿಯನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಬಾಗಿಲಿನವರೆಗೂ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ, ಸಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ.

ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಕೊಳದಿಂದ ತಂದ ನೀರಿನಿಂದ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಡಿ ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ದೇವರಿಗೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಾದ ಗಳಿಗರ ಹುಂಡಿ, ಹಂಚ್ಯ, ಮೆಲ್ಲಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಉತ್ಸವಮೂರ್ತಿ ಹೊತ್ತು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಮೇತ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗುವಾಗ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು, ವಿವಾಹವಾಗದವರು,

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರು, ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಮಲಗಿದ್ದವರನ್ನು ದಾಟಿಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಡಿಯಿಲ್ಲದವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಲ್ಲದವರನ್ನು ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ, ಹೀಗೆ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ದಾಟಿಕೊಂಡು ಸಾಗಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಸುಮಾರು ಒಂದುವರೆ ಕಿ.ಮೀ.ಸಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಅಂಕದ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಕೂರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಸಮಯ ರಾತ್ರಿ 9 ಗಂಟೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ದೇವರಿಗೆ ಧೂಳ್ ಮರಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜೊತೆ ಅನೇಕ ಪೀಡೆ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಈ ಬಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಹಾರ ಪಡೆದು ಅವು ಸಂತುಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ನಂತರ ಕನ್ನಕನ್ನಡಿ ಎಂಬ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು (ಕನ್ನ ಕನ್ನಡಿ ಎಂಬುದು ವಜ್ರದಾಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಹೊತ್ತು ದೇವಸ್ತಾನದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ಪಟಾಕಿಯನ್ನು ಸಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಗೂ ಮೊದಲು ಪಟಾಕಿ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪಟಾಕಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೂರಭಾಣ, ಚಕ್ರ, ಹೂವಿನ ಕುಂಡ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಟಾಕಿ ಸಿಡಿಯುವುದು ಸುಂದರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುವ ವೇಳೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಸ್ತೋಮ ನೆರೆದು ತಾಯಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪುನೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಕದ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿಗೆ ಸಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟು ಹಲವು ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಗುವ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಪಂಜುಗಳು, ಪಟಾಕಿಗಳು ವಿಶೇಷ ರಂಗನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಮೆರವಣಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ತಲುಪಿ, ಕನ್ನಕನ್ನಡಿ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಸುಂಕದ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಸುಂಕದ ಮನೆ ಎಂದರೆ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ, ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷದಿಂದಲು ದೇವರ

ಗುಡ್ಡಪ್ಪಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮನೆ ಯಾವುದೆ ಆಧುನಿಕಗೊಳ್ಳದೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿದೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪ ಸುಂಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ವಾದ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ರಂಗೇರಿರುತ್ತದೆ. ಜನ ಇಡಿ ರಾತ್ರಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಜನರದ್ದೆ ಕಾರುಬಾರು. ಇಡಿ ದಿನ ಸುಮಾರು 25 ರಿಂದ 30 ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ಜನ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಜನರ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಿಶೇಷ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಖಾಸಾಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಸೇವೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಂತ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಕಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಬರುವುದು ಹೋಗುವುದು ಸಾಗುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಸಾದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾನಪದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ :

ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಜನಪದರ ಮೊತ್ತ ಜೀವನವೇ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕತಿ ವಾಕ್ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹಾಡು ಕುಣಿತ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಕೂಡ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆಯು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವ ವಾಹಕವು ಆಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಾತ್ರೆಯು ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲು ಜಾತ್ರೆಯು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರಾದಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂತೆಂದರೆ ಸಾಕು, ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ಎಂಬ ವೈಭವ ಮೂಡಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತದ ನಂತರ ಮೂರ್ತಿ ರೂಪದ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅದು ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಾತ್ರೆಯು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಈ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಳು ಆದ್ದರಿಂದ ಇವಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಊರುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ, ಸೌಹಾರ್ದ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಊರಿನ ಜನ ಜಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ದತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನು ಖರೀದಿ, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೂ ಮೊದಲೆ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅನೇಕ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಹೋಟೆಲುಗಳು, ಆಟದ ವಸ್ತುವಿನ ಅಂಗಡಿ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳ ಆಟಗಳಾದ ಗಿರಿಗಿಟ್ಲೆ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ, ಚಿಕ್ಕ ರೈಲು ಹೀಗೆ ಆನೇಕ ಜಾನಪದೀಯ ಸೊಬಗನ್ನುಳ್ಳ ಪರಿಸರ ನೆಲೆಯೂರುತ್ತದೆ.

ಜಾನಪದ ಸಂಚಾರಿಗಳಾದ ಗೊರವರು, ದಾಸಯ್ಯಂದಿರು, ಕಂಸಾಳೆಯವರು, ಕಣಿ ಹೇಳುವವರು, ಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವರು, ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕುವವರು, ಕೂಡ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಮೆರಗು ತರುವುದು ಜಾನಪದ ವಾದ್ಯಗಳು ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕರೆತರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಗೆ ತೆರಳುವುದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ, ಹಾಗೇ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಲು ವಾದ್ಯಗಳ ನಾದವೇ ವಿಶೇಷ ಕಳೆ ತರುತ್ತದೆ. ತಮಟೆ, ಓಲಗ, ಡೊಳ್ಳು, ಗೆಜ್ಜೆ ಕೊಂಬು, ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾನಪದ ವಾದ್ಯಗಳು ಜಾತ್ರೆಯ ಸಡಗರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವವರು ಹಲಗಯ್ಯನ ಹುಂಡಿಯವರು ಇವರು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜಾತ್ರೆಗ ಬಂದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ, ವೀರಗಾಸೆ, ಗೊಂಬೆ ಕುಣಿತ, ನವಿಲು ಕುಣಿತ, ಕುದುರೆ ಕುಣಿತ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಲಾ ತಂಡಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲೆಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತವೆ.

ಗೊರವರು, ದಾಸಯ್ಯಂದಿರು, ಕಂಸಾಳೆಯವರು, ನಿಲಗಾರರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾನಪದ ವೃತ್ತಿಯಾಧಾರಿತ ಜಾನಪದ ವಾಹಕರುಗಳು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಲ್ಲದೆ. ಕಲೆಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ ಮನರಂಜನೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ನೈತಿಕತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೆಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳು, ಜೀವನ, ಕಲೆ, ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರಲು ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ; ಗೊರವರ ತಲೆ ತೊಗಲನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಡಿಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಚಂಡಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹಸಿರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಗರ್ಭಿಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಸತ್ತಾಗ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಂಸಾಳೆಯವರು, ನಿಲಗಾರರು, ದಾಸಯ್ಯಂದಿರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೋಟೆಲುಗಳು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಠಿಕಾಣಿ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲುಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಅಲೆಮಾರಿ ಹೋಟೆಲಿನವರು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಬೇಕರಿ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಪಾನಿಪುರಿ, ಚುರುಮುರಿ, ಗೋಬಿ, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್‌ನ ಸಂಚಾರಿ ಅಂಗಡಿಗಳು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲೆಮಾರಿ ಹೋಟೆಲುಗಳು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಕಡ್ಲೆಪುರಿ, ಕಾರ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಜಾತ್ರೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಈ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ಅಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಬತಾಸು, ಹುಂಡೆ, ಬಾದುಷಾ, ಮಿಠಾಯಿ, ಮೈಸೂರು ಪಾಕ್, ಇನ್ನು ಹಲವು ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಡಲೆ ಪುರಿ, ಸಿಂಹಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಡ್ಲೆಪುರಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟ ಜೋರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಈ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಮುಗಿ ಬಿದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವುದು ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಹಿಮ್ಮಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಆಟದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದರೆ, ಕರಿದಾರ, ದೇವರ ಸರಗಳು, ಕೈಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಕೇಸರಿದಾರಗಳು ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆರುಗನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಸದೌತಣವನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯೂಟ :

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಹಬ್ಬದಂತೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಹೋಗಿ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಮೊಬೈಲ್‌ನಲ್ಲೇ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನದಂದು ಮಡಿಯಿಂದ ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಎಡೆತೋರಿಸಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೋಳ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಜೋಳದ ಕಿಚಡಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬದಡುಗೆಯನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೋಳವನ್ನು ಎರಡು ಬೇಳೆ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅರಿಶಿಣ, ಜೀರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬೇಯಿಸಿ ಜೊತೆಗೆ, ಕಾಯಿ ಬೆಲ್ಲದ ಮಿಶ್ರಣವಾದ ಕಾಯಿ

ಹಾಲನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಆಧುನಿಕ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿ, ಹುಳಿ, ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಹಪ್ಪಳ, ಪಲ್ಯ, ಅನ್ನ, ಸಾರು, ಪಾಯಸವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹಬ್ಬದೂಟವನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇವರ ಬಂಧುಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಇವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಹರಕೆ :

ನಂಬಿಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಬರಡಾಗುತ್ತಿದ್ದುದಂತೂ ಸತ್ಯ, ಮಾನವರಿಗಂತೂ ಇದು ಜೀವನೋತ್ಸಾಹವಾಗಿದೆ. ನಂಬಿಕೆಯೇ ದೇವರು ಎಂಬ ಮಾತು ಅಕ್ಷರಶಃ ಸತ್ಯವಾದುದು. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು, ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇನ್ನಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನಂಬಿಕೆ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇವರಿಗೂ ತನ್ನದೆ ಆದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಜೊತೆ ಆ ಹರಕೆಗಳು ಸಹ ಭಕ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತವೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ತಾಯಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೇಲು ಅದರದೆ ಆದ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿವಂತೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಂತೂ ಬಲವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ತಾಯಿಗೆ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿದರೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ, ಭಕ್ತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆಂಬದು ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಬಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೆ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲೂ ಜಗಳ, ಮನಸ್ತಾಪ, ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾದ ಘಟನೆಗಳು ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ತಮಟೆ ಬಾರಿಸುವವರ ಧೀಮಾಕಿನಿಂದ ತಮಟೆ ಬಾರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದು, ಆದಾದ ಕಲೆವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನಂತೆ, ಈ ತಾಯಿಗೆ ವಿರುದ್ದವಾಗಿ ನಡೆದವರಿಗೆ ಹುಚ್ಚು-ಬೆಪ್ಪು ಬರುವುದು, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಅಂದರೆ ವಾಂತಿ ಬೇದಿ ಉಂಟಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬಲವಾಗಿದೆ.

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಾಯಿಗೆ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚು : ಈ ನಂಬಿಕೆಯಂತೂ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಹೊರಗಿನವರೆ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನೂರಾರು ಕಿ.ಮಿ. ದೂರದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಾಯಿಗೆ ನಿಷ್ಠೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಈ ಮಾತು ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳಿಯರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು

ಭಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಹೊರಗಿನ ಆಚರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಕೊಡದಿರುವುದು ಈ ಮಾತಿಗೆ ಪುಷ್ಠಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ – ವಾಜಮಂಗಲ ನಡುವಿನ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ, ನಿಷೇಧ: ಈ ಅಂಶವಂತ್ತೂ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ತಾಯಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಂಗಿ, ವಾಜಮಂಗಲದ ಗ್ರಾಮ ದೇವರಾದ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಮಹದೇಶ್ವರರು ಅಣ್ಣ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ವಾಜಮಂಗಲ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರ ಗ್ರಾಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲನ ಜನರು ಸಹೋದರ ಸಂಬಂದದವರು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಈ ಅಂಶ ಈ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳ ಬಾಂದವ್ಯ ವೃದ್ದಿಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನಾವುದೇ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂದಗಳಿಲ್ಲ.

ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಕಿ, ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಕಿ:

ನಂಬಿದವರನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕೈ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅತೀವ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಈ ತಾಯಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆದರೆ ಖಂಡಿತಾ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಹಲವು ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಅಚಲ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಈ ತಾಯಿಗೆ ಅಪಚಾರ ಎಸಗುವವರು, ಅಪ್ರಮಾಣಿಕರು, ಮೊಸಗಾರರು ಈ ತಾಯಿಯ ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಠಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವರ ಗತಿ ಶೋಚನಿಯವಾಗುವುದಂತೆ, ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವವರು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿರುವವರ ಹೆಸರೇ ಬಲಿ ಅಥವಾ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತರೆ ಅನ್ಯಾಯ ಕಾರರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಸಮರ್ಥನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಠಿ ನೀಡುವ ಕತೆಯೊಂದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕೆಲವು ಭಕ್ತರು ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ ಬಳಿ ಹರಕೆಯಂತೆ ಪರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲೆ ಕುರಿಗಳು ಮೇಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ. ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಕೂಯ್ದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಕುರಿಯ ಮಾಲಿಕ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡು ದೇವರ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅಡುಗೆಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಮೂಲಂಗಿ ಆಯಿತ್ತು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ – ೦೪

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆ

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ, ಹೆಚ್ಚು ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಪಸರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆ, ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ನೆನೆಪಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಜನ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಮಾರಮ್ಮನೆಂತಲು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾತಾಳೇಶ್ವರಿಯು ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆಯ ವಿಧಿ, ವಿದಾನಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ಆಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಇದೆ. ಆದೆನೆಂದರೆ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಾನೂ ತಳ ಊರಿದಾಗ ಮಾರಮ್ಮನಿಗೂ ಮಾರಿಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಮಾರಮ್ಮನನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳಂತೆ, ಮಾರಮ್ಮ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದಳಂತೆ, ಈ ದೆಸೆಯಿಂದ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತ್ರೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ದೀಪಾವಳಿ 20ನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬುಧವಾರವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ, ಮರುಪೂಜೆಗಳು ಬುಧವಾರವೇ ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ ತಾಯಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ಯಾವ ವಾರವು ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಜರುಗುವುದು ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲವು ಎಲ್ಲಾ ಬೇಳೆಗಳು ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುವ ಸಮಯ ರೈತ ತಾನು ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಬೇಳೆ ಕೈಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತ್ರೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ರೈತನ ಸಂಭ್ರಮದ ಪ್ರತೀಕವೆ ಈ ಜಾತ್ರೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆ ಬಿತ್ತಿದ ಕಾಳು ಪೈರು ಬಂದಾಗ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಬೇಳೆಗೆ ಯಾವುದೇ ರೋಗ ರುಜಿನ ಕೊಡದಿರಲೆಂಬ ಆಶಯವಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಿಕ್ಕಜಾತ್ರೆ ದೊಡ್ಡ ಜಾತೆಗಳು ರೈತರು ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮ :

ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಜಾತ್ರೆ ನಿಗಧಿಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೇಯಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆ

ನಡೆಯುವ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತುಕತೆಯಾಡಿ ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನವನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವತ್ತು ಕರಕಲು ಹಾಕಿ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗ ಜಾತ್ರೆಯು ಜರುಗಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ ಏನೆಲ್ಲ ಸಿದ್ದತೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ತೀರ್ಮಾನದಂತೆ ಜಾತ್ರಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಚುರುಕುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು:

ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು ಜಾತ್ರೆಯ ಅಧಿಕೃತವಾದ ಮೊದಲ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾತ್ರೆ ರಂಗೇರುತ್ತದೆ. ಕರಕಲನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಉಳಿದ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ತಮಟೆಯನ್ನು ಭಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರಕಲು ಹಾಕಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಚಕ್ರರು ಅಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಸಾರುವವರೆ ಚಕ್ರರು. ಇವರು ಉಳಿದ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರಿಹಬ್ಬಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರಕಲು ಹಾಕಿದ ದಿನದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಬಳಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಮಾರಿಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುವ ಇತರ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲು ಇದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ವರ್ಷಪೂರ್ಣ ಎಣ್ಣೆ, ಬೆಣ್ಣೆ ತಿಂದು ಕೊಬ್ಬಿನಂಶ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ನೆಪದಿಂದ 20ದಿನ ಎಣ್ಣೆ ಸೇವಿಸದಿದ್ದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕರಕಲು ಹಾಕಿದ ದಿನದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನದವರೆಗೆ ಕುಣಿತವನ್ನು ಕುಣಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾರಿಕುಣಿತ :

ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತವು ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಪೂಜೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಹಾಡು ಕುಣಿತದ ಮೂಲಕ ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಕುಣಿತ 20 ದಿನಗಳು ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಣಿತ ಮೂಲ ಮಾರಮ್ಮನಿಂದ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡು

ಪಡೆದಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಊರಿನ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಜಮಾಯಿಸಿ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕುಣಿಯುವುದರಿಂದ ತಾಯಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಕುಣೀತದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ಏಟಿನ ಕುಣಿತ, ಎರಡೇಟಿನ ಕುಣಿತ, ಸುತ್ತು ಕುಣಿತ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಗಳಿವೆ. ತಮಟೆ ಬಾರಿಸುವಂತೆ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿಯಮ ಬದ್ದವಾಗಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಅತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿತ ಮದ್ಯೆ ಬಿಡುವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಮಟೆ ಭಾರಿಸುವವನು ತನ್ನ ತಮಟೆಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತಮಟೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯಿಸುವುದರ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಹಾಡು ಹೇಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಹೋ.. ಎಂದು ಅರಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮದ್ಯೆ ಕೆಲವು ಹಾಸ್ಯ ಚಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿ ಎಲ್ಲರು ನಗೆಗಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ರಾತ್ರಿ 2–3 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕುಣಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಣಿತ ಕೇವಲ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಮೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುವುದು ಐದು ದಿನ ಮೊದಲು ಅಂದರೆ ಜಾತ್ರೆ ಬುಧವಾರ ಜರುಗಿದರೆ, ಶನಿವಾರ ರಾತ್ರಿ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿತ ವಿರುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಗೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಆಗಮಿಸಿ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಕುಣಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ತಮ್ಮ ನೆರೆಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರನ್ನು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಭಾನುವಾರ ರಾತ್ರಿ ಆಲನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸೋಮವಾರ ಆಲನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಭೂದಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವರ ಹಬ್ಬವಾಗಿ, ಈ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಅಣ್ಣ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಸೋಮವಾರ ರಾತ್ರಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು, ನಾಡನಹಳ್ಳಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳವಾರ ರಾತ್ರಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು

ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಣಿತ ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬೆಳಗಿನ 5 ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವೇಷಭೂಷಣದವರು ರಂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಕುಣಿತದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮದ ಜನ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಕುಣಿತದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಗಲಬೆ, ಜಗಳ, ಮನಸ್ತಾಪಗಳಾಗಾದಿರುವುದು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಗಳು

ಜಾನಪದದ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ–ವಿದಾನವು ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಬೇರೆಲ್ಲ ಅಂಶಗಳಿಗಿಂತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಬಹುಕಾಲ ಉಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೂಲ ಜಾನಪದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ಮೂಲ ಸತ್ವವನ್ನೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕರಕಲು ಹಾಕಿ 20 ದಿನಗಳಿಂದ ಮಾರಿಕುಣಿತವಾದ ಮೇಲೆ, ಬುಧವಾರದಂದು ಬೆಳ್ಳಗ್ಗೆಯಿಂದಲೆ ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಪೂಜಾ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಸಾವಿರಾರು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿವರೆಗೂ ಪೂಜೆ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡುಗುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮುಖಂಡರುಗಳು ವಾದ್ಯ ಸಮೇತ ಅಂದರೆ, ಡೊಳ್ಳು, ತಮಟೆ, ಓಲಗ, ಗೆಜ್ಜೆ, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಾಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಾಧ್ಯವೃಂದ ಹಾಗೂ ಛತ್ರಿಗಳು, ನಡುಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಗೆ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ವೇಷಭೂಷಣವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದ ಜುಬ್ಬ, ಕಚ್ಚೆ, ಪೇಟ, ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುಚಾಯಿ ಹಿಡಿದು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಾರೆ. ತದ ನಂತರ ವಾದ್ಯ ಸಮೇತ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬರುವ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಕಂಡ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಭಕ್ತಿ ಭಾವದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಮುಖ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡುಗಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರುವವರು ಸಂಕಲ್ಪ ತೊಟ್ಟವರು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರು, ಮದುವೆ ಯಾಗದವರು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರುವವರು ಅಡ್ಡ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ದಾಟಿ

ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆ ಜೊತೆ ಚಪ್ಪರಗಳು ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಈ ಚಪ್ಪರಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರು ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಹೀಗೆ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೊರಟ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನರಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಪ್ರವೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಡುಗಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಡ್ಡಬೀಳುವ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳನ್ನು ಜಾತ್ರೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಜಾತ್ರೆಯು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಭರವಸೆ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ. ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಳೆ-ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ತಾಯಿ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ ಅವತರಿಸಿ ತೆರಳಿದ ಮೇಲೆ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಚಕರು ತಂದು ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರೆ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೇ ಈಗ ಇವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ್ದರಿಂದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಇರುವ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆ ವಾಧ್ಯ, ಛತ್ರಿ, ಚಾಮರ, ನಡುಚಪ್ಪರ, ವೀರಗಾಸೆ ಗೊಂಬೆ ಕುಣಿತ, ಕುದುರೆ ಕುಣಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಜನಪದ ಕಲಾ ತಂಡಗಳು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಭಕ್ತರು ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದುವರೆ ಕಿ.ಮಿ. ದೂರವನ್ನು ಸಾಗಿ ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಡಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಡಿ ಮಾಡಲು ಅಲ್ಲೆ ಇರುವ ಕೊಳದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಶುದ್ದ ನೀರಿನಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಮಡಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಸು, ಹಣಪಟ್ಟು, ನಾಮ, ಮೀಸೆ ಕೋರೆಹಲ್ಲು, ಕನ್ನಕರಡಿ, ತಾಳಿ, ಮೂಗೂತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಒಡವೆಗಳಿಂದ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಲಂಕೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಾಯಿಗೆ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ತರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯದವಾಗಿದೆ ನಂತರ ಇವರದೆ ಪ್ರಥಮ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹೊತ್ತು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ಅನೇಕ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಅಡ್ಡಬೀಳುವ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಶುದ್ದರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಹುಸಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ತಾಯಿ ದಾಟುವುದಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವರನ್ನು ತಾಯಿ ದಾಟುವುದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಳಿರು, ತೋರಣಗಳು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಪಟಾಕಿಗಳ ಶಬ್ಧ ಮೊಳಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸಾಗಿದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಶೃಂಗರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅಂಕ ಸ್ಥಾಪನೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂಕದ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ದೂಳ್ ಮರಿಯೆಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೂಳ್ ಮರಿಯೆಂಬ ಬಲಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶ, ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಜೊತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರೇತ, ಮಾರಿ ಮಸಣಿಯರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಲು ಈ ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ದೂಳ್ ಮರಿಯೆಂದು ಹತ್ತಾರು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವು ನಿಂತು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕುರಿಯನ್ನು ಸಾಂಕೆತಿವಾಗಿ ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ರಾತ್ರಿ 9.30 ಗಂಟೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲು ಬಂದು ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತ ಜನಜಂಗುಳಿಯ ನಡುವೆ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆ ಮದ್ದನ್ನು ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮದ್ದನ್ನು ಸುಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನಕುಂಡ, ಚಕ್ರಗಳು, ಸೂರ್‌ಬಾಣ ದೊಡ್ಡ ಅಟಂಬಾಂಬ್‌ಗಳು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಬ್ದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಗಳವರೆಗು ಕೇಳಿಸಿ ಈ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ದೇವರು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರವಾನಿಸುತ್ತದೆ.

ದೇವರು ಹೀಗೆ ಜನಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಾಗ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿದು ಪುನೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ದೇವರಿಗೆ ಜವನವನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಗಳನ್ನು ಎಸೆದು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ವೇಳೆ ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಅಂಕದ ಭಾಗಿಲಿನಿಂದ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿ ತೆರಳಲು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ಬಂದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಸುಂಕದ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇವರ ತಂಗುವಿಕೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದ ದೇವರಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಬಿಸಿನೀರು ಮತ್ತು ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂಬಾಗದಲ್ಲಿ ಓಕುಳಿ ಗುಂಡಿ ಇದೆ. ಇದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಹಾಗು ಒಂದು ಸುಂದರ ಗೋಪುರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಡಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೀರಿಗೆ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಬೆರಸಿ ಕೆಂಪು ನೀರನ್ನಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಓಕುಳಿ ನೀರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಓಕುಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಓಕುಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದಭಾವವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಓಕುಳಿಯಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಓಕುಳಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮೆರಗನ್ನು ನೀಡಿ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೆಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಓಕುಳಿ ಜರುಗಿದ ನಂತರ ಯಾವ ಆಚರಣೆಯು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಮಾತ್ರ ಗಿಜಿಗುಡುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಹಾಗೂ ದೂರದ ಊರುಗಳಿಂದ ಜನ ಆಗಮಿಸಿ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ರಂಗಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಜಾತ್ರೆಯು ಬೆಳಿಗ್ಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಾವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುವುದು:

ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೇಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಎಂದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಒಂದು ತಂತಿಯನ್ನು ಚುಚ್ಚುವುದು. ಒಂದು ಕೆನ್ನೆಯಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆನ್ನೆಯಿಂದ ತೂರಿ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ತಂತಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯು ಹರಕೆಯ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಿದ್ದಿಗಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊರಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ

ಬೀಗ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರು ಜಮಾಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರು ಹಲವಾರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಇದ್ದು ಮಡಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಪೂಜಾರಿಯು ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುವಾಗ ರಕ್ತವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಇದನ್ನು ಸಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗವನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಟೋಪಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ತಂತಿಯಿಂದ ಬಾಯಿ ಬೀಗಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಟೋಪಿ ಬಾಯಿಬೀಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಾಯಿಬೀಗ ಹರಕೆ ಹೊರುವವರು ಬಹುಪಾಲು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತಿಗೂ ಬೀಗ ಹಾಕಿದಂತೆಯೇ.

ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಸುಂಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸಕಲ ವಾದ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಆ ವೇಳೆ, ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ತಾಯಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಾದ್ಯಗಳ ಸಮೇತ ಬಾಯಿಬೀಗ ಹರಕೆದಾರರ ಜೊತೆ ಆಲದ ಕಟ್ಟೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಲದ ಕಟ್ಟೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆಲದ ಕಟ್ಟೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂಭಾಗದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಲದ ಮರವಿದ್ದು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಆಲದ ಕಟ್ಟೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟೆಯು ವಿಶಾಲವಾಗಿದ್ದು ನೂರಾರು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಂದ ತಾಯಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಆಲದ ಕಟ್ಟೆಯ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜೆಯ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಯಿ ಬೀಗದವರಿಗೆ ಬೀಗವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹರಕೆ ಪೂರೈಸಿದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೇ ತಾಯಿಯ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹರಕೆಯನ್ನು ಮಾರಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೂ ಈ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಬೇತಾಳೆಶ್ವರಿಯನ್ನು ಮಾರಮ್ಮನಂತೆಯ ಎಂದು ಜನ ಭಾವಿಸುವುದು ಉಂಟು, ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಂತೂ, ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು, ಮಾರಿಕುಣಿತ, ಬಾಯಿಬೀಗ ಹಾಕುವುದು, ತಂಪು ಕೊಡುವುದು, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳೆಲ್ಲವು ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮೂಲ ಮಾರಮ್ಮನ ಹಬ್ಬವೇ ಈ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ

ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆ, ಮಾರಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಶಿಷ್ಟ ದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಗಮವಾಗಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ತಂಪು ಕೊಡುವುದು :

ತಂಪು ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಎಲ್ಲಾ ಮಾರಿಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ತಂಪನ್ನು ಏಕೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ತಂಪು ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತದ್ದು, ಈ ತಂಪನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಅವಳು ತಂಪಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ತಂಪು, ಅಕ್ಕಿಯ ತಂಬಿಟ್ಟು, ಬೆಲ್ಲ, ಇದರ ಮೇಲೆ ಜವನೆ ಮತ್ತು ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಂಬಿಟ್ಟನ್ನು ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೆನೆಯಾಕಿ ನಂತರ ಒನಕೆಯಿಂದ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕುಟ್ಟಿದರೆ ಅಕ್ಕಿಪುಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮುದ್ದೆ ಗಾತ್ರ ಉಂಡೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾರಮ್ಮನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಂತೆ, ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಕುರಿಕೋಳಿ ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಸಸ್ಯಹಾರಿಗಳು ತಂಬಿಟ್ಟನ್ನು ತಾಯಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಂಬಿಟ್ಟು, ದೀಪಗಳು, ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ, ಕರ್ಪೂರ, ಗಂದದಕಡ್ಡಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುವುದೆ ತಂಪು ಅರ್ಪಣೆ. ಕೆಲವರಂತೂ, ತಂಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ದೀಪ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಯ ಭಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ದೇವತಾ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೆ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಬರುವವರು ಹೆಂಗಳೆಯರೇ ಎಲ್ಲೇ ಕೆಲವು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪುರುಷರ ತಂಪು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ದೀಪಗಳಿಂದ ಅಲಕೃತವಾದ ತಂಪನ್ನು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ ತೊಟ್ಟು ಶೃಂಗಾರವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಂಪು ಕೊಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೋಡಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆನಂದ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹರ್ಷದಾಯಕ, ಇಲ್ಲಿ ದೀಪದ ತಂಪನ್ನು ನೀರೆ ಹಿಡಿದು ಬರುವುದು ಅನ್ವರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೀಪ ಬೆಳಗಿ ಬೆಳಕು ನೀಡುವಂತೆ ಹೆಣ್ಣು ಮನೆ ಮನಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗುವಳು. ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವವರು ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನಾಡನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು. ಉಳಿದ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮರುಪೂಜೆಯ ದಿನ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡೆರಡು ಗ್ರಾಮಗಳುಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂಪು

ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಒಂದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಬಂದರೆ ನೂಕು ನುಗ್ಗಲಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು.

ಪಿಣ್ ಪ್ರಸಾದ :

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಸನ್ನಿದಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪಿಣ್‌ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆದು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ. ಪಿಣ್‌ಪ್ರಸಾದ ಎಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಡುವ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣೆ ಪಿಣ್‌ಪ್ರಸಾದ.

ಜಾನಪದಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆ :

ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಠಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗಮನಸಿದರೆ ಸಾಲದು, ಇದನ್ನು ಜಾನಪದೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಕಲೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಎಂಬುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಕಲೆ, ಕುಣಿತ, ಮನರಂಜನೆ, ಜನರ ಆಸಕ್ತಿ, ಎಲ್ಲದರಿಂದಲು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಜಾನಪದದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕ್ರತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಮಾಜದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಮ್ಮತ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪರಸ್ಪರ ವಿಶ್ವಾಸ, ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಪ್ರತೀಕವು ಆಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಇಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರಬಹದು. ಕರಕಲು ಹಾಕಿದ ದಿನದಿಂದ ಸುಮಾರ 20 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿತವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು

ಜನಪದರು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿದು ತಮ್ಮ ಸಂತಸವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯ ಮಾಗಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ರೈತ ತಾನು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಭ್ರಮ ಪಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕುಣಿತ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಪರಸ್ಪರ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಆಯಾ ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಗ್ರಾಮದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸ ನಂಬಿಕೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುವ ಕುಣಿತವನ್ನು ಮಾರಿಕುಣಿತವೆಂತಲೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ರಂಗದ ಕುಣಿತವೆಂತಲು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಜನರು ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮದೇವತೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ನಂಬಿದರೆ, ಹಲವರು ಮಾರಮ್ಮನೆಂದೆ ನಂಬಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀ ದೇವತೆಗಳ ಉಗಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಗರ್ಭಧರಿಸುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದ ಹೆಣ್ಣು ಫಲವಂತಿಕೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದಳು. ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಇವಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಯಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಇವಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳದು ಬಂತು.

ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಮಾರಮ್ಮನೆಂದೆ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಮಾರಮ್ಮನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಪುರಾಣಗಳು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಬಾಲಗೌರಿ. ಇವಳು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಗಳು, ಇವರ ಮನೆಗೆ ಮಾದಿಗರ ಹುಡುಗನೆಂಬ ಕರಿಯ, ಕರಿಯಭಟ್ಟನೆಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡ. ಹುಡುಗನ ನಡತೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಿ ಹುಡುಗಿ ಹುಡುಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದಳು. ನಂತರ ವಿವಾಹವಾದರು.

ದಿನ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಕರಿಯನ ತಾಯಿ ಮಗನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಬಂದಳು. ಕೊನೆಗೂ ಮಗ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಗ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಿತ್ತಿಯಂತಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಮಗ ತಾಯಿಯನ್ನು ಊಟದ ರುಚಿಹೇಗಿದೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಇದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ನಮ್ಮದೊಂದು ಕೋಣನ ಕರುವಿನ ಕಾಲಿನ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಾಲಗೌರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತುಳಿದಂತಾಯ್ತು. ಇವಳು ನೇರವಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿದ

ಮಡಕೆಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ. ನಾಯಿ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದರು.

ಆತ ವಂಚಿಸಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಾಲಗೌರಿ ಬೆಂಕಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾದಳು. ಆಹುತಿಯಾಗುವ ಮುನ್ನ ನಾನು ಮಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಪಟ್ಟದ ಕೋಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟೆಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟಳು.

ಹೀಗೆ ಮಂಗಳವಾರ ಮಾರಮ್ಮ ಗದ್ದುಗೆ ಮೇಲೆ ಬಂದಳು, ಗಂಡನೇ ಕೋಣವಾದ ಮಾವ ಗೋರುಗಂಬ ಕೋಣವನ್ನು ಕಡಿಯಲು ಭಾದಿಸುವ ಕಂಬವಾದ. ಅತ್ತೆ ಪಟಗಡಿಗೆಯಾದಳು ಹೀಗೆ ಸರಿ ರಾತ್ರಿ ಕೋಣವನ್ನು ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು.

ಇಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದಂತೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರು, ಮಾರಿ ಹಬ್ಬದ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತ :

ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತವು ವೀರಭದ್ರನ ಪುನರಬಿನಯವೆ ಆಗಿದೆ. ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ, ಮೊಣಕಾಲಿಗೆ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಗಗ್ಗರ, ಕಾಸೆ ಹಾಕಿದ ಕೆಂಪು ಪಂಚೆ, ಕೆಂಪು, ಜುಬ್ಬ, ಎದೆಗೆ ರುದ್ರನ ಪ್ರತಿಮೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಂದಲೆಗೆ ಶ್ವೇತವಾದ ಚಾಲಿ, ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ, ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಕೆಂಪು, ಪೊದೆ ಮೀಸೆ ಹೀಗೆ ಅಲಂಕೃತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೀರಾವೇಷದಿಂದ ಕುಣಯುತ್ತಾನೆ. ಮದ್ಯ ಮದ್ಯ ಕುಣಿತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶಿವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ವೈರ, ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸಂಹಾರವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಸಬದ್ದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಲೆಯು ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯುವರು ಮದುವೆ, ಗೃಹಪ್ರವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಸಿದರೆ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತವನ್ನು ಕುಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಇದರಿಂದ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಾದರೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಇದು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಕರ್ಷಣೆ ಪಡೆದು ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಮೆರಗು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವು ಇದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ವೀರಭದ್ರ ಕುಣಿತವು ಜಾತ್ರೆಯ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮ:

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಂಸಾಳೆ, ಗೊರವರು, ದಾಸಯ್ಯಂದಿರು, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಲಾ ಗಾಯಕರು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ತಮ್ಮಗಾಯನವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಂಸಾಳೆಯ, ಅನೇಖ ಗುಂಪುಗಳು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹದೇಶ್ವರನ ಆರಾಧಕರೆ, ಇವರು, ಕಂಸಾಳೆ ಎಂದರೆ, (ಕಂಚು) ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಸಾಳೆ, ಕೈಸಾಲೆ, ಕಂಸಾಳೆ, ಕೈತಾಳೆ, ಬಟ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಸಾಳೆಯವರು ಮಲೆ ಮಹದೇಶ್ವರ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದು ಮಾದಪ್ಪನವ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿ ಅದನ್ನೆ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೌಖಿಕ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆ ಮಾದಪ್ಪನ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಒಂದು.

ಕಂಸಾಳೆಯವರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುವ ಕಂಸಾಳೆಯವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಇವರೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂವರಿಂದ ಎಂಟು, ಜನ, ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಹಾಡುಗಾರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಸಹ ಹಾಡುಗಾರರು, ಡಪ್ಪು, ಕಂಸಾಳೆ, ಚಿಟಿಕೆ ಹಿಡಿದು ಕುಳುತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯ ಹಾಡುಗಾರನಿಗೆ ಧನಿಗೂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹಾಡು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹೌದಪ್ಪ ಹೌದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮಹದೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಜನರು ಕೂಡ ಕಂಸಾಳೆಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಕುಳಿತು ಹಾಡುವವರಲ್ಲದೆ ಬೀಸು ಕಂಸಾಳೆಯವರು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಕಲಾ ತಂಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಜಾತ್ರೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೆರಗು ನೀಡಲು ಇವರನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಬೀಸು ಕಂಸಾಳೆಯ ಪ್ರವರ್ತಕ ಮಹಾದೇವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹದೇಶ್ವರರು ಕತ್ತಿ ಪವಾಡದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲಯ್ಯ ಕಾರಯ್ಯರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಂಸಾಳೆ ಬೀಸಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತ್ತೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂವರಿಂದ ಎಂಟು ಜನ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಕಂಸಾಳೆ ಬೀಸಿ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವುದು, ನೃತ್ಯದ ನಡುವೆಯೇ ಅನೇಖ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಜನರನ್ನು ಮೈನವಿರೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ನೀಲಗಾರರು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಂಟೆಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತರಾದ ಇವರು. ಮಂಟೆಸ್ವಾಮಿಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಸಾರುವವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ನೀಲಗಾರರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹರಿಜನರೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಿದ್ದಾಪ್ಪಾಜಿ ಗುಡ್ಡಪ್ಪಂದಿರು ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಲಗಾರರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ, ಸಾದಾರಣ ನೀಲಗಾರರು ಮತ್ತು ತಂಬೂರಿ ನೀಲಗಾರರು. ಇವರು ಬೊಪ್ಪೆಗೌಡನಪುರ ಮತ್ತು ಮಳವಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀಲಗಾರರು, ತಂಭೂರಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎರಡು ಮೊಳ ಉದ್ದವಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹಲಸಿನ ಮರದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಮೇಲು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರ ಹೆಡೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಸಿಂಹದ ಮುಖ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನೀಲಗಾರರು ಇತರ ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಿಗಿಂತ ತುಂಬ ಬಿನ್ನ, ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದೆ ಸುಕೋಮಲ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ದಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯವಾದ ಮಂಟೆಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಲೌಕಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ ಲವ-ಕುಶ ಹಾಡು, ಅರ್ಜುನಜೋಗಿ ಹಾಡು, ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಕಾಳಗ, ಲಿಂಗರಾಜಮ್ಮ, ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಬಾಲನಾಗಮ್ಮ, ಚೆನ್ನಿಗರಾಯ, ಸಾರಂಗದವ, ಗುಂಡುಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ನಂಜುಂಡೇಶ್ವರ, ಮುಡುಕುತೊರೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಮೈದುನ ರಾಮಣ್ಣ, ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಬಂಜೆ ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ಹರಳಯ್ಯನವರ ಕಥೆ ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಇವರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಲೌಕಿಕ ನೀತಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಜನರಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ಸ್ವಚ್ಛಗಾರರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಜನ ಗೌರವಕೊಟ್ಟು ತಮಗೆ ಸಾದ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತ್ರೆಗೆ ಗೊರವರು ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೊರವರು ಮೈಲಾರ ಲಿಂಗನ ಭಕ್ತರು, ಗೊರವರು ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗೊರವರು, ಕರಡಿ, ಮದ್ಯಗೊರವ, ಶಿವಗೊರವರು, ಕಿನ್ನರಿಗೊರವರು, ಕುದುರೆಕಾರರು, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಡಿಯವರು, ಮೈಲಿಗೆಯವರೆಂಬ ವಿಧಗಳು ಇವೆ. ಇವರು ಕಂಬಳಿಯ ಕುಲಾವಿ ಕವಡೆ, ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಜೋಳಿಗೆ, ದೋಣಿ, ಗಂಟೆ, ತ್ರಿಶೂಲ, ನಾಗಬೆತ್ತ, ಡಮರು ಇವು ಇವರ ವೇಷಭೂಷಣ, ಕರಡಿ ಗೊರವರು ಮುರಗಿ ಮೂಂಡಾಸಿನ ಬದಲಿಗೆ ಕರಡಿಯ ಕೂದಲು ಸಹಿತವಾದ ಚರ್ಮದ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಗೊರವರು ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲದೆ, ಹರಕೆ ಹೊತ್ತ ಭಕ್ತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ಗೃಹಪ್ರವೇಶದ ವೇಳೆ ತಮ್ಮ ಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮೈಲಾರಲಿಂಗನ ಮಹಿಮೆಯ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಮುಡುಕುತೊರೆ' ಕ್ಷೇತ್ರದ ಗೊರವರು ಮಾದೇಶ್ವರ, ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ, ಕಥನವನ್ನು ಹಾಡುವುದುಂಟು. ಹಾಡಿನ ಹಿನ್ನೆಲ್ಲೆಗೆ ಡಮರುಗವೆ ಇವರ ವಾದ್ಯ, ಕೆಲವರು ಕಂಚಿನ ತಾಳ ದಮ್ಮಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೈಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉಂಟು. ಗೊರವರು ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ತಲೆ ಮೇಲಿರುವ ಕರಡಿಯ ಕೂದಲಿನ ಪೇಟದಿಂದ ಹೊಡೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಚಂಡಿ ಹಿಡಿದ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗೊರವರಿಂದ ಹೊಡೆಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಿವೆ. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಕರಡಿ ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಪೇಟದಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದಾಗ ಜನ ಇವರಿಗೆ ಹಣ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸಯ್ಯದಿರು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಗಂಟೆ, ಶಂಕವನ್ನಿಡಿದು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಇವರು ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಗೋವಿಂದ ಗೋವಿಂದ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೇಳಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೂ ಕಣಿ ಹೇಳುವವರು, ಗಿಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಕಾಯಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನ ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಇವರ ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಸಿರು ಉಯ್ಯುವವರು ತಮ್ಮ ಸಲಕರಣೆಗಳೊಡನೆ ಜನರನ್ನೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೆಂಗಸರು ಮಾತ್ರ ಹಸಿರು ಉಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಹುಡುಗರು ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಗಮನಸಿಬಹುದು. ನಾಗರಹಾವು, ಹುಲಿ, ಗರುಡ, ಕುದುರೆ, ಸೂರ್ಯ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಗುರಿತಿನ ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರ ಹೆಸರುಗಳು, ಹೆಸರಿನ ಇನ್‌ಷಿಯಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕುವ ಸಾಧನಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಮನರಂಜನಾ ಸಾಧನಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ, ಗಿರಿಗಿಟ್ಲೆ, ತೊಟ್ಟಿಲು, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಆಟಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮನರಂಜನೆ ಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡವರಿಗಂತೂ ಜೂಜೂ, ಪಚ್ಚಿ ಹಾಡುವುದು, ಲಾಟರಿಗಳು ಮನರಂಜನೆ ನೀಡಿದರೂ, ಇವು ಹಣಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಮೊದಲು ಶುದ್ದಮನರಂಜನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು ಈಗ ಇವು ವಾಣಿಜ್ಯವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ ಎಂದರೆ ಏನೋ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರ ಏಕೆಂದರೆ ಭಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಈ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಉಣಬಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಳೆ, ಸರ. ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಮನಸಂತೋಷಪಡಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಸಂತಸ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಡಲೆ ಪುರಿ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಹೋಟೆಲ್ಲುಗಳು, ಪಾನಿಪುರಿ, ಚುರುಮುರಿ, ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್, ಹಣ್ಣಿನ ರಸದ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಭಕ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ಅವರ ನಾಲಿಗೆಯ ರಸಸ್ವಾದವನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಾದ್ಯಗಳಾದ ತಮಟೆ, ಡೋಲು, ಕೊಂಬು, ಓಲಗ, ಗೆಜ್ಜೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಬ್ದಾಂಡಂಬರದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಕೊಂಬು ಕಹಳೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಎತ್ತಿನ ಕೊಂಬನ್ನೆ ಬಳಸಿ ಊದುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಇದು ಲೋಹವಾಗಿದೆ ನಂತರ ಕಹಳೆ ಬೇರೆ, ಕೊಂಬು ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಕಹಳೆ ಕೊಂಬಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ನಾದವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕಹಳೆಯಲ್ಲಿ 2 ವಿಧಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕೃತಿ ಇನ್ನೊಂದು ಎಸ್ ಆಕಾರದ ಕಹಳೆಯಗಿದೆ. ಈ ಕಹಳೆಯನ್ನು ಉತ್ಸವ, ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಊದುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯಗಳು ಜಾತ್ರೆಯ ಸಡಗರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ನಡುಚಪ್ಪರ, ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರ, ಛತ್ರಿ, ಚಾಮರಗಳು, ಜಾತ್ರೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುಗಳಾಗಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಸೊಗಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಡುಚಪ್ಪರವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದನ್ನೆ ಬಳಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರಗಳು ಹರಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾತ್ರೆಯಿಂದ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಛತ್ರಿ ಚಾಮರಗಳು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಭಕ್ತರು ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲಾಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ, ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕುರುಬ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಪಂಜುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ, ಆದರೂ ಈ ಪಂಜನ್ನು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಜಗಮಗಿಸುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತ ಕಮಾನುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಬೆಳಕಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಳಸ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ್ಬುಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು 50 ಅಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಭಕ್ತರಿಗೂ ದರ್ಶನವಾಗುವಂತಿದ್ದು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಮೆರಗು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮನರಂಜನೆ, ಆದ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನವು ಕೂಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿ ದೇಹದ ದಣಿವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹರಸಿಕೊಂಡೋ, ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೋ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ತಾಯಿಯ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಹರಕೆಗಳು:

ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ವಿದಿವಿಧಾನಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆಯೋ ಆ ಎಲ್ಲವೂ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆತರುವುದು ಹೀಗೆ ಕರೆತರುವಾಗ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಅಡ್ಡ ಮಲಗುವುದು, ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆಯುವುದು ನಂತರ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಕಾಡಿನ ಕಟ್ಟೆಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ತರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು, 20 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಾರಿ ಕುಣಿತ ಕುಣಿಯುವುದು, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಗೆ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ನಂತರ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಬರುವುದು, ತಂಪು ಕೊಡುವುದು, ಬಾಯಿಬೀಗ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪಿನ್‌ಪ್ರಸಾದ ಸೇವೆನೆ, ಓಕುಳಿ ಆಟ ಹಾಡುವುದು ಹೀಗೆ ವೈವಿದ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ಬಿನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆ, ಬುದವಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಗುರುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆನವರೆಗೂ ಜರುಗತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆ ಆಚರಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ಊರಿನ ಜನರು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಔತಣ ಕೂಟ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದ ಜೊತೆಗೆ ಸಿದ್ದತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡುಗುತ್ತಾರೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಮತ್ತು ಓಕುಳಿಯ ನೀರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಂತೂ ಮಡಿ, ಉಪವಾಸಗಳು ಬಹಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಆಚರಿಸದಿದ್ದರೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಹರಕೆಗಳು:

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾನವನ ಜೀವನವನ್ನೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಯಾಮ ಕೊಡುವಂತವುಗಳು. ಮಾನವ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತ ನಂತರವು ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದಲೆ ಸದಾ ನೆನಪಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಜನಪದರಲಂತೂ ನಂಬಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಚಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂದಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯೂ, ವೈಶಿಷ್ಟ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಶ್ರಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಬಗ್ಗೆಗಿನ ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ವರಕೇಳುವುದು:

ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಾವು ಯವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ವರಕೇಳುವ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿವರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು

ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು ಹಾಗು ಆ ಕೆಲಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ವರ ಕೇಳುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರು ದೇವರ ವಿಗ್ರಹದ ಮೇಲೆ ಹೂವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಗಂಟೆ ಭಾರಿಸುತ್ತಾ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವರ ಕೇಳುವ ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಯಾವ ವಿಷಯವಾಗಿ ವರ ಕೇಳುತ್ತಿರುವರೋ ಅದನ್ನೆ ಮನದಲ್ಲೆ ನೆನಪಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇವರ ಮುಡಿಯಿಂದ ಹೂ ಬಲಗಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದು ನೆರವೇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೂವು ಎಡಗಡೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅಶುಭ ಅಂದು ಕೊಂಡ ಕೆಲಸ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ದೇವರ ಮುಖದ ನೇರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೂಡ ಅಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವರಕೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಅವತರಿಸಿದಾಗ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ದೇವರು ಸರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರಿಯನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಬಿಡುವುದು:

ಭಕ್ತರು ತಮಗೆ ಏನಾದರು ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಆ ಕಷ್ಟಗಳು ಪರಿಸಹರಿಸುವಮತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾದರೆ ಮರಿ ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಹರಕೆ ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕುರಿ ಮೇಕೆಗಳನ್ನೆ ಹೊಂದಿರುವವರೆ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಕುರಿ ಮರಿಯನ್ನು ಅಥವಾ ಮೇಕೆಯನ್ನು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಹೆಸರೇಳಿ ಅದು ತಾಯಿಗೆಂದು ನಿರ್ದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಮರಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಪರಮಾಡಿ ಊಟ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಪರ ಮಾಡುವುದು ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಜನವಸತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಇಲ್ಲೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಕೆ, ಕುರಿ, ಸಾಕದವರು ಒಂದು ದಿನ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೇಕೆ ಅಥವಾ ಕುರಿಗಳನ್ನೆ ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಪರಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆಗಳು:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇವರುಗಳ ಮೇಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳಂತೆಯೇ ಈ ತಾಯಿಯ ಮೇಲು ಅನೇಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಿವೆ. ದೇವರಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಬಳಿಯ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವವರು ಮಕ್ಕಳು ಈ ಯಂತ್ರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಯಂತ್ರಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 10ರೂ ನಿಗಿದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವರು ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹೊಸದಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿದ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಏನು ತೊಂದರೆಯಾಗದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ರೋಗ ಬಂದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ತೀರ್ಥಹಾಕಿದರೆ ರೋಗ ಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ಜನರಲ್ಲಿದೆ.

ಹರಕೆಗಳು :

ಹರಕೆಗಳು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆ ಬಲದಿಂದ ಉಗಮವಾಗಿದೆ. ದೇವರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಆತ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯು ಭಾವದಿಂದ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ವೆಂಕಟರಮಣ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ, ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾದಾಗ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಗದಾಗ ಮಾನವ ದೇವರ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಸಾಕರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ದೈವ ಬಲ ಬೇಕೆಂಬ ಸತ್ಯ ಅರಿತ ಮಾನವ ಹರಕೆಯ ಮೂಲಕ ದೈವ ಬಲವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಹಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಾಗ ಮಾನವ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇವರಿಗೆ ಶರಣಾಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಹರಕೆ ದೈವ ಮಾನವನ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೇಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಕೊಂಡಿಯು ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಭಕ್ತರು ಸಾಕಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹರಕೆಯು ದೇವರಿಗೆ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆಯುವವರೆಗು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ತನ್ನ ಇಷ್ಠಾರ್ಥ ಸಿದ್ದಿಸಿದರೆ ಚಿನ್ನದ ತಾಳಿಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಮೂಗುತಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೆನೆ ಎಂಬ ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಚಿನ್ನದ ತಾಳಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉಳ್ಳವುರು 10 ಗ್ರಾಂ ಕೆಲವರು 5, 2, 3 ಹೀಗೆ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ಚಿನ್ನದ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ಸೀರೆ ಉಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಹರಕೆಯು ಉಂಟು. ಈ ಹರೆಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹರಕೆಯ ಸೀರೆಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಹೆಣ್ಣು ದೇವರಾದ್ದರಿಂದ ಸೀರೆ ಹರಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ್ಬಗಳು, ಪ್ಯಾನ್‌ಗಳು ಗಡಿಯಾರಗಳು, ಗಂಟೆಗಳು, ದೇವರ ಪೋಟೋಗಳನ್ನು ಹರಕೆಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಾದ ತಟ್ಟೆ, ಚೆಂಬು, ತೀರ್ಥದ ಬಟ್ಟಲು ಇತ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜಾ ಪರಿಕರವನ್ನಿಡಲು ಬೀರುಗಳನ್ನೆ ಕೊಡುವವರಿದ್ದಾರೆ.

ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದು ನಡೆದರೆ ಐದುವಾರ, ಮೂರುವಾರ ಹೀಗೆ ಬಂದು ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತೆನೆಂದು ಹರಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗೊಲಕಕ್ಕೆ 1001, 501, 101, 51 ಹೀಗೆ ಹಣ ಹಾಕುವ ಹರಕೆಯು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಾಯಿ ಬೀಗದ ಹರಕೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಿದೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಟೋಪಿಗೆ ಬೀಗಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತನ್ನ ಕೈಲಾದ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹರಕೆ ಹೊರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಡುಗಾಯಿಯ ಹರಕೆಯು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಹಲವು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಾಯಿ ಒಡೆಯುವ ಹರಕೆ ಇದೆ. ಹೂವಿನ ಹಾರ, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಸುವುದು ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ಹರಕೆಯು ಕೂಡ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕುರಿ ಆಡು, ಕೋಣವನ್ನು ಹರಕೆಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದುಂಟು, ಕುರಿ ಆಡನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ಕೂಯ್ದು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಹಂಚುವವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬುದವಾರ ಹರಕೆಯ ಪ್ರಸಾದದ ಹಂಚಿಕೆ ಇದ್ದೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಹರೆಕೆಯು ದೇವ ಮಾನವನ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಅನನ್ಯ ದೈವಶಕ್ತಿ, ಅಚಲ ನರಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯು ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ಹಲವು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಓಕುಳಿ, ಆಟ, ಬಾಯಿಬೀಗ, ಕುಣಿತ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಇದಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರ, ಉಲ್ಲಾಸ, ಮನರಂಜನೆ ಆದ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ಭಕ್ಷಬೋಜನದ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತನ್ಮಯಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೦೫

ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆ

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಜಾತ್ರೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮರುಪೂಜೆಯು ಕೊನೆಯ ಜಾತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಜಾನಾಪದಿಯ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಲ್ಲದಿದ್ದರು, ಜನರ ಆಸಕ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹ, ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಏನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಯಾವುದೆ ಜಾತ್ರೆ, ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವ, ಸಮಾರಂಭಗಳು ನಡೆದಾಗಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳಿರುವಂತೆ, ಇವುಗಳ ಮುಕ್ತಾಯಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಧದ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಮುಕ್ತಾಯದ ಹಂತವೆ ಈ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತ್ರೆಯು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ,

ಜಾತ್ರೆಯು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಆರಂಭವಾಗಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಊಟವೇ ಹಬ್ಬದೂಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಸಿಹಿ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಮರುಪೂಜೆಯು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಂಸದೂಟ ಮಾಡಲು ಹಸಿರು ನಿಶಾನೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದಲೆ ಮಾಂಸದೂಟ ತಯಾರಿಸಿ ಬಂಧು ಭಾಂದವರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಮರುಪೂಜೆ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಬೀಗ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಗಿದಾಗ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ತಾಯಿಗೆ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯವರು ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಮರುಪೂಜೆಯ ದಿನವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಈ ಜಾತ್ರೆ ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯು ಅತಿ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಾದ ಜಾತ್ರೆಯಾಗಿದೆ.

ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆ:

ಈ ಜಾತ್ರೆಯು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಾಯಿಯ ಕೊನೆಯ ಜಾತ್ರೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಾದ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಬುಧವಾರ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಸರೆ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮರುಪೂಜೆ ಎಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಪೂಜೆ, ಸಣ್ಣಪೂಜೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮರುಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮರುಪೂಜೆ ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದು ಸೂಕ್ತಾವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಸಂಭ್ರಮ, ಸಡಗರ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಮರುಪೂಜೆ ಎಂಬುದು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮರುಪೂಜೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದಲೆ ತಾಯಿಗೆ ಪೂಜೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಜಾತ್ರೆ ಎಂತಲೇ ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಹಗಲಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿಯು ಕೂಡ ಜಾತ್ರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು ಮರುಪೂಜೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಮರುಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಗಂಡಸರು ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬಂದು ಸುಸಲಿತವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನವು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಡಿ, ಮುಗ್ಗಟ್ಟುಗಳು, ಹೋಟೆಲು, ಕಡ್ಲೆಮರಿ ಮಿಠಾಯಿ ಅಂಗಡಿ, ಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ತಾಣಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದಲೆ ಜನರು ಜಾತ್ರೆಗೆ ನಾನಾ ಊರುಗಳಿಂದ ಬರಲಾರಂಬಿಸಿ ಜನ ಜಾತ್ರೆ ನೆರೆಯುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂಗಡಿ ಮುಗ್ಗಟ್ಟುಗಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಜನಪದ ಕಲಾ ತಂಡಗಳಾದ ಕಂಸಾಳೆಯವರು, ಗೊರವರು, ನಿಲಗಾರರು ದಾಸಯ್ಯಂದಿರು ಆಗಮಿಸಿ ಜಾತ್ರೆಯ ರಂಗು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಡಗರಕ್ಕೆ ಪಾರವೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಹೆಂಗಸರು ತಂಡೋಪ ತಂಡವಾಗಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಜಾತ್ರೆಯ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿದು ತನಗಷ್ಟು ಬಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ತಿಂಡಿ, ತಿನಿಸನ್ನು ತಿಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳು, ಬಳೆ, ಸರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ಕಾಲವಿದ್ದಂತೆ.

ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ:

ಈ ಆಚರಣೆಯು ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಎಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಳೆಯ ಗೊನೆ, ಹೊಂಬಾಳೆ, ಐದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯು, ಹೂವು, ಗಂದಧಕಡ್ಡಿ, ಕರ್ಪೂರ, ಅರಿಶಿನ, ಕುಂಕುಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೆ ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿಯನ್ನು ತಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಕ್ಕಳ್ಳಿ, ಯಾಂದಳ್ಳಿ, ವರಕೂಡು, ಮೂಡಲಹುಂಡಿ, ಬಡಗಲ ಹುಂಡಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಾಮದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಬಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ತಮ್ಮ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರಬಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರದ ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಗ್ಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಆಧುನಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಜಾತ್ರೆಯ ಕುರಿತು ಅಸಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ ಬುಧವಾರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬೇಟಿ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮರಿ ಕುಯ್ಯುವುದು :

ಮರುಪೂಜೆಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು, ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದವರು ಕೂಡ ಸಸ್ಯಾಹಾರವನ್ನ ತಯಾರಿಸಿ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಸ್ಯಹಾರ ತೃಪ್ತಿ ತಂದುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ದಿನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ದಿನವೇ ಮರುಪೂಜೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಆದ ನಂತರ ಆ ದಿನವನ್ನು ವರ್ಷದ ದುಡುಕು ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿ. ಅಂದು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳು ಮಾಂಸದಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಸ್ಯಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಮಾಂಸಹಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆದ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕೆ ಜಾತ್ರೆ ಮುಕ್ತಾಯದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಡೆಯುವ ಮರುಪೂಜೆಯು ಮಾಂಸದೂಟಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಅಂದು ಮಾಂಸದೂಟ ತಯಾರಿಸಲು ತಂದ ಕುರಿ, ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯ ಬಳಿ ಕರೆತಂದು, ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತಾಯಿಯ ತೀರ್ಥ, ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಸಿದಾಗ ಅದು ತಲೆ ಒದರಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಸರ್ಕಾರ ಬಲಿ ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ನಿಷೇದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲೆ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ತೀರ್ಥ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಮರಿಯನ್ನು ಕುಯ್ಯುಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮರಿಕುಯ್ದು ಅಡುಗೆಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಎಡೆ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ತಾವು ಆಹ್ವಾನಿಸಿರುವ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸದೂಟಕ್ಕಂತು ಹೆಚ್ಚು ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಹ್ವಾನ ಪಡೆದ ನೆಂಟರುಗಳು ಎಷ್ಟೆ ದೂರವಾದರು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ ಏಕೆಂದರೆ ಮಾಂಸವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮರುಪೂಜೆಯು ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಾದ ಜಾತ್ರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ತಂಪು ಕೊಡುವುದು :

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಊರಿನ ಮಾರಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ತಂಪು ಕೊಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ, ತಂಪು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾರಮ್ಮ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದು ನಂಬಿಕೆ. ಮಾರಮ್ಮನಿಗಂತು ಈ ತಂಪು ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ತಂಪು ಎಂದರೆ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ತಂಬಿಟ್ಟು ಹೂ, ಹಣ್ಣು, ಕರ್ಪೂರ, ಗಂಧದಕಡ್ಡಿ, ಅರಿಶಿನ, ಕುಂಕುಮವನೊಳಗೊಂಡ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರೀಯೆಯೇ ತಂಪುಕೊಡುವುದಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆಲನಹಳ್ಳಿ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿಯವರು ತಂಪು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಭೂಗತಗಳ್ಳಿಯವರು ಮರುಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಊರಿನ ಜನ ಒಂದೇ ದಿನ ತಂಪು ಕೊಡುವುದು ತ್ರಾಸದಾಯಕ ಆದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನ ತಂಪುಕೊಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರಬಹುದು.

ಮರುಪೂಜೆಯ ದಿನ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಮಡಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ತಂಬಿಟ್ಟು, ಕಾಯಿ, ಹಣ್ಣು, ಹೂ ಇನ್ನಿತರ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ದೇವಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಒಬ್ಬಬ್ಬರಾಗಿ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಚಕರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ತಂಬಿಟ್ಟನ್ನು ಎಡೆ ತೋರಿಸಿ ಆ ತಂಬಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಂಬಿಟ್ಟನ್ನು ತಂಪು ಆದ ನಂತರ ಚಕ್ರಗಳಿಗೆ, ತಮಟೆಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು ಇದನ್ನು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭಕ್ತಾದಿಗಳು, ಯಾವುದೇ ಗೊಂದಲ ಒತ್ತಡಗಳಿಲ್ಲದೆ ತಾಯಿಗೆ ತಂಪನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ರಂಜನಿಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಡವೆ ಇಳಿಸವುದು :

ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ ಒಡವೆ ಇಳಿಸುವುದು. ಈ ಆಚರಣೆಯು ತಾಯಿಗೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯವರು ತಂಪು ಅರ್ಪಿಸಿದ ತರುವಾಯ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಆಗಿದೆ. ತಾಯಿಗೆ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಒಡವೆಗಳು, ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡಜಾತ್ರೆಯಿಂದ ಒಂದುವಾರಗಳ ಕಾಲ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸಿ, ಭಕ್ತರ ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುವುದನ್ನೇ ಒಡವೆ ಇಳುಕುವುದು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತೆಗೆದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಾಯಿಗೆ ತೊಡಿಸುವುದು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಲು ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಜಾತಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ತೆಗೆದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಆ ವರ್ಷದ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಒಡವೆ ತೆಗೆಯುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಶಿಷ್ಟ ದೇವರುಗಳ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿಯು ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾ: ಶ್ರೀ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಉತ್ಸವ, ಮೂಗೂರು ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ಜಾತ್ರೆ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆಯು ಕೂಡ ಕೆಲವು, ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಸಂಪ್ರದಾಯಾದಿಂದ ತನ್ನದೆ ಆದ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿದೆ ಜನ ಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಸುಮಧುರ, ಸ್ಮರಣೀಯ, ಉಲ್ಲಾಸಕರ ಭಾವ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮರುಪೂಜೆ ಜಾತ್ರೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೦೬

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಪರಿವರ್ತನೆ ಜಗದ ನಿಯಮ, ಕಾಲ ಪುರುಷನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲು, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲು ಜರುಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಂತೂ ಇದು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದಿ ಮಾನವ ನಾಗರಿಕ ಮಾನವನಾಗಿ, ನಾಗರಿಕ ಮಾನವ ಮಾಹಿತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಾನವನಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಂತ್ತೂ ತಿರ್ವವಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಂಶೋದನೆ, ಅಭಿವೃದ್ದಿಯಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮಾನವನ ಜೀವನದ ಮೇಲು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಾನವನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಆಲೋಚನೆ, ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಪದ್ದತಿಗಳು, ನಶಿಸಿಹೋಗಿ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ರೂಡಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪದ್ಧತಿ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ ಹೀಗೆ ನಾನ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಬದಲಾವಣೆ ಜಗದ ನಿಯಮ, ಅನಿವಾರ್ಯವೆನೋ ಸರಿ ಆದರೆ, ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ, ಮೌಲ್ಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಹಿತಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ನಶಿಸಿಹೋಗುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ.

ಬದಲಾವಣೆಯು ಸಂಸ್ಕ್ರತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಮಾನವ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಕಿರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕರಣಗೊಳಿಸಿ, ಶುಷ್ಕವಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಆದುನಿಕತೆಯು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಾತ್ರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ, ಇವುಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ :

ಭಾರತ ತನ್ನದೆ ಆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಮಹತ್ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಗುರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿದ್ದು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಹಲವು ವೈವಿಷ್ಟತೆ, ವೈವಿದ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಮೂಲ ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳೇ ಭಾರತದ ಜೀವ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆದುನಿಕತೆ, ಮಾಹಿತಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಂಶೋಧನೆ, ಪಾಶ್ಚಾತಿಕರಣ, ಖಾಸಾಗಿಕರಣ, ಉಧಾರಿಕರಣ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು ಹೊರತ್ತಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗಾಳಿ ಜೋರಾಗಿಯೇ ಬೀಸತೊಡಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣ:

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಂತೂ ಆಧುನಿಕತೆಯಿಂದ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಸುಬು ವ್ಯವಸಾಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕೆಲವೆ ಮಂದಿ ಅವಲಂಬಿತ ಕಸುಬಾಗಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಗರಿಕರಣ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮವು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ 9 ಕಿ.ಮೀ ಅಂತರದಲ್ಲಿದೆ ಮೈಸೂರು ನಗರ ದಿನೇ ದಿನೇ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಒಂದೆನೆಸಿದೆ.

ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಣವಂತರು, ತೋಟನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಂತೂ ಮೈಸೂರು ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧೀಕಾರ, ಈ ಗ್ರಾಮದ ಕೆಲವು ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಡಾವಣೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಖಾಸಾಗಿ ಡೆವಲಪರ್‌ಗಳು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಖರೀದಿಸಿ ಬಡಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗದತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಮೀನು ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಲು, ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರಂತೂ ಹಣವನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡಿ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ನಗರೀಕರಣ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಲವು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಗ್ರಾಮದ ಜನ, ಗಾರೆ ಕೆಲಸ, ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ, ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಉದ್ಯೋಗಗಳತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು:

ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನ ಬಹುಬೇಗ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಸಮಾಜ ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ಬೇಗ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಾಸನೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು ಈಗ ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಸಂಬಂದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಸರ್ವೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಪಾಲು ಇರುವುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಘರ್ಷಣೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗದ ಫಲವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುದಾರಿಸಿರುವುದಿರಂದ ಹಳೆಯ ಮನೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ ಹೊಸ ನವೀನ ರೀತಿಯ ತಾರಸಿ ಮನೆಗಳು ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ದಿನೆ, ದಿನೇ ಇಂತಹ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಷ್ಟೇನು ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಆಚಾರಣೆಗಳು ಸಡಿಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಯ ಬದಲಾಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ, ಹಿಂದೆ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾದಿಸಿತ್ತು ಈಗ ಅದು, ತನ್ನ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಡಿಲಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗಂಡಸರು ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ಬಿಳಿ ಪಂಚೆ, ಟವಲನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಇಂತಹವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಲ್ಪವಾಗಿದೆ. ನವೀನ ರಿತಿಯ ಅಂಗಿ, ಪ್ಯಾಂಟುಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಯುವಕರಂತು ಟೀ ಶರ್ಟ್, ಜೀನ್ಸ್‌ಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿ

ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಪಣತೊಂಟಂತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರು ಬದಲಾವಣೆಯತ್ತ ಮುಖಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕವಾದ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ನವೀನ ರೀತಿಯ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುವತಿಯರು, ಹೆಚ್ಚು ಚೂಡಿದಾರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರಂತೂ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯುವರಿದ್ದಾರೆ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಂಗಳೆಯರು, ಆಭರಣ ಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದು, ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನಗರೀಕರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ:

ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಂತ್ತೂ ದಿನೇ ದಿನೇ ಪರಿವರ್ತನಗೊಳಗಾತುತಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ನಂತರ ನಗರ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿತು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೇರ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲವಾದರೂ, ಸಮಸ್ಯೆಯಂತೂ ಇಲ್ಲ. ವಾಜಮಂಗಲಕ್ಕೆ ಸಂಚರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಬಸ್‌ಗಳು ಈ ಗ್ರಾಮದಿಂದಲೇ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಬನ್ನೂರು–ಮೈಸೂರು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು–ಟಿ ನರಸಿಪುರ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಿಂದ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮದ ರಸ್ತೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲದಿಂದ ಡಾಂಬರು ರಸ್ತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಹಿಂದೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾರಿಗೆಯನ್ನು ಜನ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನ, ಕಾರ್‌ಗಳು, ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಮುಖ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಾತ್ರೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆ :

ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯು, ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬಹುಬೇಗನೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಸ್ಪಂದಿಸುವು ತ್ವರಿತವಲ್ಲ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಶೀಘ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗದಿದ್ದರು ಕಾಲ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಗಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತೆಯೇ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಕೂಡ, ಆಧುನಿಕತೆ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ :

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಬಹು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಮೆರೆದವಳು. ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ತಾಯಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ದಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಜನಾಕರ್ಷಣೆ ವೃದ್ದಿಸಿ ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ.

ತಾಯಿ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಯಾದಂತೆ ದೇವಾಲಯವು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾರಿಗುಡಿಯಂತಿದ್ದ ದೇವಾಲಯ, ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಣಿ ಹರಕೆಹೊತ್ತು ಒಳಿತ್ತನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರಾಜರು ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಳಸ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದ ಆಧಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತದಲಿರುವ ನವಿಕೃತ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಸುತ್ತ ವಿಶಾಲ ಪ್ರಾರಂಗಣವಿದ್ದು, ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಗೋಪುರವನ್ನುಳ್ಳ ಓಕುಳಿ ಗುಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ನವಿಕೃತ ದೇವಾಲಯವು 04/04/2005ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿದೆ.

ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಯ ಗುಡಿಯು ಅಭಿವೃದ್ದಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗುಡಿಯಾಗಿತ್ತು ಇಂದು ತುಸು ದೊಡ್ಡದಾದ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ, ಈ ಮಂಟಪ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ವಿವಾಹಗಳು ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಾಡಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಇದು ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ನಂಬಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ಶುಭಕರ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಕೂಡ ಇದೆ. ಆದರೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ದೇವಾಲಯ ಆಡಳಿತವೆಲ್ಲವು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮುಖಂಡರುಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವಾಲಯ ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದರು, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯದ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಮುಜರಾಯಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ 2000 ಸಾವಿರ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ, ವರಕೇಳುವುದು, ಯಂತ್ರ ವಿತರಣೆ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಆಧಾಯವಿದೆ.

ದೇವಾಲಯದ ಗೋಲಕದ ಹಣವನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರುಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದಿಂದ ಬರುವ ಆಧಾಯ, ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಕೊಡುವ ಹರಕೆಯ ಹಣ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಹಣವನ್ನು ಹಲವು ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತಾಯಿಗೆ ಮೂರು ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜರುಗುವುದರಿಂದ, ಈ ಜಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಈ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯುವುದು, ದುರಸ್ಥಿ ಕಾರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಜು ಸುಮಾರು 20 ರಿಂದ 25 ಲಕ್ಷ ಆಧಾಯ ದೇವಾಲಯಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಆಧಾಯವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಅಭಿವೃದಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ :

ಯಾವುದೇ ಹಬ್ಬ, ಉತ್ಸವ, ಜಾತ್ರೆಯಾಗಲಿ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ, ಆಧುನಿಕತೆ, ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಪರಿವರ್ತನಾ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮಾಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹೊಸ ಆಚರಣೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಿದ್ದತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನು ಸೌದೆ, ಬಟ್ಟೆ ಒಲಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ತಿಂಗಳುಗಳೇ ಸಿದ್ದತೆಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಇಂದು, ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ದಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲವೆ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಿಗೆ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಸೌದೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಗ್ಯಾಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಬಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೊಗಿ ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ಬಟ್ಟೆ ಖರೀದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಜೃಂಬಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಮುಖಂಡರು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರನ್ನು ಕರೆತರುವಾಗ ವಾದ್ಯಗಳು ಆಧುನಿಕವಾದುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಚರ್ಮದ ತಮಟೆಗಳಿದ್ದರೆ ಈಗ ಫೈಬರ್ ತಮಟೆಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಛತ್ರಿ, ಚಾಮರ, ನಡುಚಪ್ಪರ, ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಈಗ ವೀರಭದ್ರಕುಣಿತ, ಗೊಂಬೆ ಕುಣಿತ, ಕಂಸಾಳೆಯವರು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಜಾನಪದ ಕಲಾ ತಂಡಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ಜಾನಪದ ವೈಭವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು, ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆಯುವುದು. ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು ಆದರೆ ಈಗ ನೂರಾರು ಹೂವಿನಹಾರ, ನೂರಾರು ಈಡುಗಾಯಿ ಒಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಆಂತರಿಕ ಭಕ್ತಿಗಿಂತ ಬಾಹ್ಯ ಆಚರಣೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುವುದರ ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ನಡುಚಪ್ಪರವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೆ ಒಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರಗಳು ವರ್ಷ ವರ್ಷವು ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಹೂವಿನ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯಿಂದ ತಾಯಿಯ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ತಾವೆ ಸ್ವತಃ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸಾಗಿ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ ಮರಳಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಹೊರಲು ಕಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಲಾ ತಲಾಂತರದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಂದೆಯು ಮುಂದುವರೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಬದಲಾಗಿದೆ, ಅಷ್ಟೆ ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಸರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಸೊಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳಿಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ

ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ ವೃತ್ತಿಪರರಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯು ಮತ್ತು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಹ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಆಕರ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಲಂಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರು, ಕಾಡನ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಊರ ಅಂಕದ ಭಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪರ ಹಾಕಿ ಅಂಕ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ? ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವಿದ್ದು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೊಳ್‌ಮರಿ ಎಂದು ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ದೂಳಮರಿಯೆಂದು ನೂರಾರು ಕುರಿಯನ್ನು ಬಲಿಕೊಟ್ಟು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಬಲಿಕೊಟ್ಟ ಮರಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವಾಗ ರಕ್ತ ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೃತ್ಯ ನೋಡಲು ಕ್ರೂರವಾಗಿತ್ತು. ಬಲಿ ಕೊಡುವುದು ಸರಿಯಾದ ಆಚರಣೆ ಅಲ್ಲ, ಇದು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ನೂರಾರು ಜೀವಿಗಳ ಮಾರಣ ಹೋಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಹಲವು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿದಯಾ ಸಂಘದವರ ವಾದವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡದೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಆಚರಣೆ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಮರಿಯನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಏನೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದರು ಸಹ ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗದು. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಬದಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಹೆಸರೇಳಿ ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ದತಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ, ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮರಿ ಕುಯ್ದು ಪರಮಾಡಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಡಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಜನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಾಗುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಹಿಂದೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿದ್ದರು ಸಹ ಪಂಜು ಹಿಡಿದು ಬರುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಜನರೇಟರ್

ಸಹಾಯದಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ್ಬಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸುಗಮ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಾಗುವ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಕಾಡನಕಟ್ಟೆ ಮಾರ್ಗದುದ್ದಕ್ಕು ದಸರಾ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ವೈಭವದ ಮೆರಗನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ವಾಗತ ಕಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದೇವರ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ್ಬನ ಚಿತ್ರಗಳ ಕಟೌಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಹಲವು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದು ಭಕ್ತರ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರವಂತು ಜಾತ್ರೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಹಿಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಟಾಕಿ ಸುಡುವುದು ಬಹು ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂಬಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಇದನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸದೆ. ಮನರಂಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ವರ್ಷ ವರ್ಷವು ಪಟಾಕಿ ಸಿಡಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಹಳೆಯ ಮಾದರಿಯ ಪಟಾಕಿಗಳ ಜೊತೆ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕ ಹೊಸ ಮಾದರಿಯ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪಟಾಕಿ ಸಿದ್ದಪಡಿಸುವವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪಟಾಕಿ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ಹಣದಿಂದಲೆ ಭರಿಸಲಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಆಧುನಿಕ ಪಟಾಕಿಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ.

ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಹೋಟೆಲ್ಲುಗಳು ಒಂದು ಠಿಕಾಣಿ ಹೊಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಾರು ಅಲೆಮಾರಿ ಹೋಟೆಲ್ಲುಗಳು ಆಗಮಿಸಿ ಠಿಕಾಣಿ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬರುವ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಅವರ ನಾಲಿಗೆ ರುಚಿ ತಣಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತುಂಭಾ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಜನ ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ತೆರಳುವುದಿಲ್ಲ. ಜನ ಈಗ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಗರಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ತೆರಳುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲೆ ಹೊಟೆಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕರಿಗಳೂ ಪಾನಿಪುರಿ, ಗೋಬಿ ಚುರುಮರಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ತೀವ್ರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಲೆಮಾರಿ

ಹೋಟೆಲ್ಲುಗಳು ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಮುಂದೆ ಪಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್‌ಗಳು ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲೆಮಾರಿ ಹೋಟೆಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸಿಹಿತಿಂಡಿ ಮಾರುವವರಿಗೆ ಅನ್ವಯ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜಾತ್ರೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಉತ್ಸಾಹ ಸಡಗರ ಏಕೆಂದರೆ ತಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತರಾವರಿ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ, ಆದರೆ ಇಂದು ಈ ಭಾವನೆ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲು ಬ್ಯಾಂಗಲ್ ಸ್ಟೋರ್‌ಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಅಟಿಕೆಗಳು ಅಂಗಡಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು ಅದು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದುದರ ಸವಿ ನೆನಪು ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆಟಿಕೆ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಜಾತ್ರೆ ತನ್ನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯುವ ಪಡೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವ ಗುರುತು ಇನ್‌ಷಿಯಲ್‌ನ್ನು ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಯ ಆಟಗಳು ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು. ಪಿಚ್ಚಿ ಆಡುವುದು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಆಟಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈಗ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ರಿಂಗ್ ಎಸೆಯುವುದು. ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯ ನೇರಕ್ಕೆ ಚೆಂಡನ್ನು ಎಸೆಯುವುದು ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕ ಆಟಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಜಾತ್ರೆಯ ಆಟಗಳು ತಮ್ಮ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬೆಟ್ಟಿಂಗ್ ನಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಜೂಜು ಜಾಲದ ಮುಂದೆ ಈ ಆಟಗಳು ಏನೇನು ಅಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗಿಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ಹೇಳುವವರು, ಕಣಿ ಹೇಳುವವರು ಸರ್ವೆ ಸಾಮಾನ್ಯ. ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವಿರುವವರು ಇವುಗಳ ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಭವಿಷ್ಯ ನಾನೇನು ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ

ಪೈಪೋಟಿ ಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಜನ ಭವಿಷ್ಯ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮಾನವನ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ, ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ, ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿಯ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಈ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಹು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಾಂದವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಊಟ ಬಡಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ರೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಹಿಂದೆ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನುಕೂಲ ಇಲ್ಲದೆ. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಸ್ವಂತ ವಾಹನಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಬಹುದು. ಕೆಲವರು ದೂರವಾಣಿ ಮುಖಾಂತರವು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ನೇರವಾಗಿ ಬಂದು ಬೇಟಿಯಾಗಿ ಆಹ್ವಾನ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೀಗೆ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುವುದು ಗೌರವಯುತವಾದುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಕಾರ್ಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ದೂರವಾಣಿ ಆಹ್ವಾನವು ಮಾನ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದಲು ಕಿಚಡಿ ಕಾಯಾಲನ್ನು ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಚಡಿಯನ್ನು ಜೋಳವನ್ನು ಬೆಯಿಸಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಯಿ ಬೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ ರುಬ್ಬಿ ಕಾಯಿಹಾಲು ಮಾಡಿ ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜೋಳ ಸ್ಥಳಿಯ ಬೆಳೆಯಾದರಿಂದ ಈ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ರೂಡಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಜೋಳ ಬೆಳೆಯುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನವೀನ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ರೂಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳು, ಪಲ್ಯ, ಹಪ್ಪಳ, ವೈವಿದ್ಯಮಯ ಪಾಯಸ ಹೀಗೆ ನಾನ ರುಚಿಯ ಆಹಾರವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿತರಿಗೆ ಬಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾತ್ರೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಜನರದ್ದೆ ಕಾರು ಬಾರು ಜನರಿಂದಲೇ ಜಾತ್ರೆ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಜನ ಮುಗಿಬೀಳುವುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಲ್ಲದೆ ದೂರದ ಊರಿನ ನೆಂಟರು, ಭಕ್ತಾದಿಗಳು, ಆಸ್ತಿಕರು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜಮಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ವಾಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಜನ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಬರಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮೈಸೂರು ನಗರದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ವಿಶೇಷ ಬಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಜನ ತಮ್ಮ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ ಮೂಲಕ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈಗ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲದೆ, ಕೆಲವು ಖಾಸಾಗಿ ಬಸ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಯನ್ನು ಜಾತ್ರೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂದು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜಾತ್ರೆಗಳು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಜಾನಪದರ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಜನರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸೃಜನ ಶೀಲ ಮನರಂಜನೆಯ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಾರರಿಗೆ, ವೃತ್ತಿಗಾಯಕರಿಗೆ, ರಂಗಭೂಮಿಗೆ, ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಇವುಗಳ ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಇವು ಜನರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಜಾತ್ರೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಜಾನಪದಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಮಾತ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಆಗಿದ್ದವು. ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಮಾರಾಟಗಾರರು. ಲೋಹ ತಯಾರಕರು, ಹಗ್ಗ ಉರಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಮಾರಾಟಗಾರರು, ಉಂಗುರ, ಕರಿದಾರ, ದೇವರ ಸರಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಇವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಇವುಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತಾಣಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಹಾಗೆಯೇ ಮಕ್ಕಳಗೆ ಮನರಂಜನೆ ನೀಡುವ ಕಾಯಕದವರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಅಟಿಕೆ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ, ಹಣ ಸಂಬಂಧಿ ಆಟ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾರರಿಗೆ, ಹಚ್ಚೆ ಹಾಕುವವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಹೇಳುವವರು ಹೀಗೆ ನಾನ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೆ ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಜೀವಾನಾಧಾರಗಳಾಗಿವೆ.

ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಸಿನಿಮಾಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾಲ, ಕ್ರಿಕೇಟ್ ಬೆಟಿಂಗ್, ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಭರಾಟೆ, ದೂರದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ, ಆಧುನಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬಳಕೆ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜಾತ್ರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಧಾಳಿ ಮುಂದುವರೆದರೆ, ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದಿಯ ಕಲೆಗಳಾದ, ಕಂಸಾಳೆ, ಗೊರವರು, ನೀಲಗಾರರು, ದಾಸಯ್ಯಂದಿರು, ಗೊಂಬೆ ಕುಣಿತ ಇವುಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಇವುಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮಾಧರಿಯ ಆರ್ಕೇಸ್ಟ್ರಾ, ಸ್ಕೂಟರ್ ರೇಸ್, ಸಂತೋಷಕೂಟಗಳು, ಜೂಜು ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಡ್ಯಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಳು

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆದು. ನಮ್ಮ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಜಾನಪದಿಯ, ಮೌಲ್ಯಯುತ, ಆದ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆ, ಕಲೆ, ಗಾಯನ, ಆಹಾರ, ಆಟಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಗುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಧಾಳಿಯಿಂದ ಸದಬಿರುಚಿಯ ಮನರಂಜನೆ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಸಂಘಟನೆ, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಲೌಖಿಕಸುಖ ಭೋಗ, ಮೋಜು, ಮಸ್ತಿ, ವಿಕಾರ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ. ಜನರು ಜಾತ್ರೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವುದು ಕೇವಲ ದೈವಶಕ್ತಿಯ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾನಪದಿಯ ಆಚರಣೆ, ಕಲೆ, ಆಟ, ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಮಾನವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಗೂ ದೈವತ್ವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಯಾವುದೆ ವೃತ್ತಿ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆಚರಣೆಗಳು ಸದಾ ಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ಜಾಗೃತಿ ವಹಿಸಿದರೆಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಜಾನಪದಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ಆಚರಣೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಸಾಮೋಹಿಕತ್ವ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥತಾಭಾವ, ಆದ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಆದ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ದಕ್ಕ ತರದೆ, ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜನ ಸಮುದಾಯ ಜಾತ್ರೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಅಸಮಾನತೆ. ಮೇಲು ಕೀಳು ಭಾವನೆ, ತಾರತಮ್ಯಗಳ, ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಸಹಕಾರ, ಸಹಬಾಳ್ವೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ ೭

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮಾನವ ಮೂಲತಃ ಸಂಘಜೀವಿ, ಆದ್ದರಿಂದಲೆ ಅವನು ಸಮಾಜ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನೀತಿ ನಿಯಮವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಮದುವೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇವುಗಳ ಅದ್ಯಯನದಿಂದ ಆಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಾಗ. ಈ ಗ್ರಾಮ ಹಲವು ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವುದು ದೃಡಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಸೂಮಾರು 600 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಈ ಗ್ರಾಮ ಅಸ್ಥಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದ್ದಾಗ ಕುತೂಹಾಲಕಾರಿ, ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯನ್ನು ಗಮನಸಿದಾಗ, ಇದು ಭಾರತೀಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಯಂತಿದ್ದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ತಾಯಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಯಿಂದ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ನಗರೀಕರಣವು ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಿಂತ ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಸಮಾಜ ನಗರೀಕರಣದ ಎದುರು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿದಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಕೊಳಪಡಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಮೂಲ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜನರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ, ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಜಾತ್ರೆಯ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದಳು

[illegible]

ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನಾಡನಹಳ್ಳಿ, ಆಲನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಭುಗತಗಳ್ಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಜಾತ್ರೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಹಕಾರ, ಐಕ್ಯತೆ, ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ ತಾಯಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಜಾತ್ರೆಯ ಆಚರಣೆ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವುದು ನಿಖರವಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಜಾತ್ರೆಯು ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯಷ್ಟು ವಿಧಿ ವಿಧಾನ, ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರು ಸಹ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ಜಾತ್ರೆಯಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮ ಸಡಗರಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಎಡೆಪರದಂತಹ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಮಾನವ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಅವಿನಾಭಾವವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಮಾರಿಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮಿಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಣಿತ, ಕರಕಲು ಹಾಕುವುದು ಓಕುಳಿ ಆಡುವುದು. ಬಾಯಿ ಬೀಗ, ತಂಪು ಕೊಡುವುದು ಹೀಗೆ ವೈವಿದ್ಯಮಯ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಆಚಾರವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಕ್ರತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿ, ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆ ಸುಮಾರು ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯ ಉತ್ಸಾಹ, ಸಡಗರವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಾ ಜನರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮರುಪೂಜೆ, ಜಾತ್ರೆ ತನ್ನದೆ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆ ಮುಕ್ತಾಯದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾದರು, ಎಡಿಗೆ ಪೂಜೆ, ತಂಪು ಕೊಡುವುದು, ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಂಸಹಾರ ಬೋಜನ ಕೂಟಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಆಚರಣೆ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಸೆಳೆದಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ಅಧ್ಯಾಯನದಲ್ಲಿ ಭುಗತಗಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಬದಲಾದ ರೀತಿ, ಆಧುನಿಕತೆ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಜನಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವ ತಿಳಿಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಶಿಕ್ಷಣ, ರಾಜಕೀಯ ಸುದಾರಣೆಗಳು ಜನ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಂದರಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದೆ, ನಗರೀಕರಣ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು, ಐಶಾರಾಮಿತನ, ದುಶ್ಚಟಗಳು, ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆಯು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಜಾನಪದ, ವಿಧಿ ವಿಧಾನ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕಲೆ, ಕಸುಬುಗಳಿಗೆ, ಸೂಕ್ತವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಸದಭಿರುಚಿಯ ಮನರಂಜನೆ ಸತ್‌ಚಿಂತನೆ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಲೋಕಹಿತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಐಕ್ಯತೆ, ಸಹಭಾಳ್ವೆ, ಸ್ನೇಹ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಿಗೆ ಹಲವು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಗೊಳ್ಳಲು ಮಹತ್ತರವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಮನರಂಜನಾ ವಿಧಾನಗಳು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಡು ಆಚರಣೆ, ಕೊಳ್ಳುಬಾಕ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಹಣವೇ ಸರ್ವಸಮಸ್ಯೆಗೂ ಮೂಲವೆನ್ನುವ ಅಜ್ಞಾನ, ಇವುಗಳಿಂದ ಜಾತ್ರೆಯ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ದುರಂತವಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕತೆ, ಜಾತ್ರಾ ಆಚರಣೆ ಮೇಲೆ ನಕರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವದ ಜೊತೆ ಸಕರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ. ಜಾತ್ರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ಪ್ರಚಾರ, ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರ, ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯ ವೈಭವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯೊಡನೆ ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕವಾಗಿರುವ ಜಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆ ತನ್ನದೆ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚರಣೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಇದು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ರವಾನಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ತೀವ್ರ ಧಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ನಲುಗಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ, ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜೊತೆ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿದು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕವಾದ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕಣಜವಾದ, ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಈ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು, ಆಧುನಿಕರಣದಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತಡೆದು, ಆಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಪೂರಕವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾತ್ರೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಸತ್ವಯುತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ರವಾನಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಆದ್ಯ ಮತ್ತು ತುರ್ತಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಭುಗತಗಳ್ಳಿ ಜಾತ್ರೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂಬ ನಿಬಂದ' ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅನುಬಂಧ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಮೈಸೂರು ತಾಲ್ಲೋಕು ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ – ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು 2010
2. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ – ಡಾ.ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ
3. ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು – ಡಾ.ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಅಕ್ಷರಪ್ರಕಾಶಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು
4. ಎಫಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪುಟ ಐದು – ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು 1926
5. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾತ್ರೆಗಳು – ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ 1988
6. ಸಂಶೋಧನೆ – ಡಾ.ಎಂ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಡಿ.ವಿ.ಕೆ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮೈಸೂರು 2002
7. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ – ಸಂಪಾದಕರು, ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ 1996
8. ಜಾನಪದ ವಿಕ್ಷಣೆ – ಡಾ.ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ, ಪ್ರಜ್ವಲ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು 1982

ಮಾಹಿತಿದಾರರ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಾಹಿತಿದಾರರ ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ವೃತ್ತಿ	ಸ್ಥಳ
೦೧	ಮಹದೇವಪ್ಪ	೬೦	ಗುಡ್ಡಪ್ಪ	ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ
೦೨	ಕಾಶಿಮಾದಪ್ಪ	೭೫	ವ್ಯವಸಾಯ	ಭುಗತಗಳ್ಳಿ
೦೩	ಮಹಾಲಿಂಗಪ್ಪ	೪೫	ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು	ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ
೦೪	ಬಿ.ಎಂ.ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ	೪೦	ಅರ್ಚಕರು	ಭುಗತಗಳ್ಳಿ
೦೫	ಲೋಕೇಶ್	೨೮	ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ	ಭುಗತಗಳ್ಳಿ
೦೬	ದ್ಯಾವಪ್ಪ	೭೦	ವ್ಯವಸಾಯ	ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ
೦೭	ವಿನೋದ	೩೫	ಗೃಹಿಣಿ	ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ
೦೮	ಪ್ರದೀಪ್	೩೦	ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥ	ಭುಗತಗಳ್ಳಿ
೦೯	ಕೇಬಲ್ ಮಹದೇವು	೪೦	ಕೇಬಲ್ ಆಪರೇಟರ್	ಮೈಸೂರು
೧೦	ಶಂಕರ್	೪೫	ಶಿಕ್ಷಕರು	ಮೈಸೂರು

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು

ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಶಿಲಾ ಶಾಸನ

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಗೋಗಲ್ಲು

ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ದೇವಾಲಯ

ಬಾಯಿಬೀಗ ತೆಗೆಯುವ ಸ್ಥಳವಾದ ಆಲದ ಕಟ್ಟೆ

ಕಾಡನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪ

ದೇವರಗುಡ್ಡಪ್ಪನವರು ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿಯ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಹೊತ್ತಿರುವುದು

ಜಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇತಾಳೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯದ ದೃಶ್ಯ

ವಿದ್ಯುತ್ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಓಕುಳಿ ಮಂಟಪ

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ತರುತ್ತಿರುವುದು

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪಟಾಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯ

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು

ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಧ್ಯವೃಂದದವರ ಕಲಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿ

